

Návrh exkurzí pro žáky střední odborné školy - obor kosmetička

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. et Mgr. Lenka Kamanová

Vypracovala:

Iveta Jurová

Brno 2017

Na této stránce bude vložen originální formulář Zadání bakalářské práce.
Vystavený, podepsaný a orazítkovaný formulář Vám připraví vedoucí bakalářské
práce před jejím svázáním.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci: Návrh exkurzí pro žáky střední odborné školy – obor kosmetička vypracoval/a samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědom/a, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne

Podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce, Mgr. et Mgr. Lence Kamanové za připomínky, cenné rady, pomoc a odborné konzultace, které mi poskytla při vypracování mé práce.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá návrhem exkurzí v odborném vzdělávání pro obor kosmetička.

Cílem teoretické části je definovat pojem organizační formy výuky, popsat jejich specifika a zhodnotit význam těchto forem. Dále charakterizovat jednu z organizačních forem výuky – exkurzi, popsat její specifika a možnosti využití ve výuce na SOŠ. Podstatné je také popsat výukové metody, s důrazem na ty, které lze využívat při exkurzích. Metodami použitými pro zpracování teoretické části budou studium odborných literárních zdrojů, tvorba výpisků a jejich analýza, syntéza a srovnávání. V praktické části je cílem navrhnout exkurze pro výuku oboru kosmetička. Zde bude popsán obor kosmetička a jeho specifika. Návrh je tvořen pro studenty 3. ročníku oboru vzdělání kosmetička na Obchodní akademii, střední zdravotnické škole, střední odborné škole služeb a Jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky Jihlava (dále již jen OZS Jihlava). Návrhy jsou vytvořeny na základě zjišťování zájmu u studentů konkrétního oboru, a to prostřednictvím dotazování žáků. Výsledky mé bakalářské práce mohou pomoci pedagogům, kteří v rámci výuky využívají tyto metody a chtějí žákům přiblížit skutečnou představu o daných činnostech a ne pouze znát teorii.

Klíčová slova

Exkurze, odborný výcvik, organizační formy výuky, metody výuky, zásady výuky

Abstract

The bachelor thesis deals with a proposal of excursions in vocational education for the field of cosmetics.

The aim of the theoretical part is to define the notion of organizational form of teaching, to describe their specifics and to evaluate importance of these forms. The part also characterizes one of the organizational forms of teaching – excursion. It describes its specifics and possibilities of use in teaching at vocational schools. It is also essential to describe teaching methods with emphasis on those that can be used during excursions. The field of cosmetics and its specifics is described in the theoretical part as well. Specialized literary sources, a creation of excerpts and their analysis, synthesis and comparison are the methods used for this part. In the practical part, the aim is to propose the excursion. The proposal is made for students of the 3rd year of education of a beautician at the secondary vocational school in Jihlava. Proposals are based on the discovery of interest among students in a particular field, using the questionnaire method. The results of my bachelor thesis can help educators who use these methods in their classes and want pupils to get a real idea of the given activities, not just to know the theory.

Keywords

Excursions, vocational training, organizational forms of teaching, teaching methods, teaching principles

Obsah

1	Úvod	11
2	Cíle bakalářské práce	13
2.1	Cíle teoretické části práce	13
2.2	Cíle praktické části práce	13
3	Materiál a metodika zpracování	14
3.1	Materiál a metodika zpracování teoretické části práce.....	14
3.2	Materiál a metodika zpracování praktické části práce.....	14
4	Současný stav řešené problematiky	15
4.1	Organizační formy výuky praktického vyučování.....	15
4.1.1	Místo výuky	15
4.1.2	Způsob výuky.....	16
4.1.3	Učební den	17
4.2	Exkurze jako jedna z organizačních forem výuky	18
4.2.1	Cíl a význam exkurzí	19
4.2.2	Druhy exkurzí a jejich zaměření.....	19
4.2.3	Fáze exkurzí.....	20
4.2.4	Zpětná vazba po účasti na exkurzi.....	21
4.3	Vhodné vyučovací metody využívané při exkurzích	22
4.3.1	Výklad a vysvětlování.....	23
4.3.2	Rozhovor	23
4.3.3	Demonstrace	24
4.3.4	Instruktaž	24
4.3.5	Cvičení	25
4.3.6	Problémová metoda	25
4.3.7	Inscenační metoda.....	26

4.4	Didaktické principy (zásady) využívané při exkurzích	27
4.4.1	Princip aktivity	27
4.4.2	Princip názornosti.....	27
4.4.3	Princip soustavnosti.....	28
4.4.4	Princip zpětné vazby.....	28
4.4.5	Princip spojení teorie s praxí.....	28
5	Praktická část	29
5.1	Charakteristika střední školy OZS Jihlava a jejich ŠVP	29
5.1.1	Pojetí učebního oboru kosmetička	30
5.1.2	Stručný popis učebního oboru	30
5.1.3	Cíle učebního oboru	33
5.1.4	Odborný výcvik.....	34
5.2	Zjišťování zájmu žáků o exkurzi.....	34
5.3	Vlastní návrhy exkurzí	38
5.3.1	Exkurze č. 1.....	38
5.3.2	Exkurze č. 2.....	41
5.3.3	Exkurze č. 3.....	45
6	Diskuze	49
7	Doporučení pro pedagogickou praxi	51
8	Závěr	52
9	Seznam použité literatury	53
A	Příloha č. 1 – Tématické plány 1., 2. a 4. ročníku	56
B	Příloha č. 2 – Dotazník	62

Seznam obrázků

Obr. 1	Graf	35
Obr. 2	Graf	36
Obr. 3	Graf	36
Obr. 4	Graf	37
Obr. 5	Vzorový obličej – domaluj do obrázku líčení podobné tomu, co jste shlédli na módní přehlíce na téma Ocean.	44

Seznam tabulek

Tab. 1	Přehled vzdělávacích oblastí podle rámcového vzdělávacího programu	31
Tab. 2	Odborný výcvik, tematický plán, 3. ročník	32
Tab. 3		35
Tab. 4		36
Tab. 5		36
Tab. 6		37
Tab. 7	Plán exkurze	39
Tab. 8	Kontrolní test – odpověz na otázky v průběhu exkurze	40
Tab. 9	Doplňovačka – v průběhu instruktáže líčení doplňuj k obrázkům názvy podle toho, na co štětec maskéři používají	40
Tab. 10	Plán exkurze	43
Tab. 11	Křížovka – doplň v průběhu exkurze	44
Tab. 12	Plán exkurze	46
Tab. 13	Spojovačka – napiš správné dvojce do prázdného políčka	47
Tab. 14	Kontrolní test – doplň v průběhu exkurze	48

1 Úvod

Pro svoji bakalářskou práci jsem se rozhodla navrhnout exkurze pro žáky střední odborné školy - obor kosmetička. Hlavním důvodem, proč jsem se tak rozhodla, byl především záměr zpestřit výuku žákům oboru kosmetička touto formou, jako je exkurze. Chci pro žáky navrhnout jiný druh výuky, aby měli při studiu změnu, která jim ukáže obor kosmetička v praxi. Exkurzí získají nové poznatky, kterých ve škole nedosáhnou. V průběhu přípravy na budoucí povolání je třeba zabezpečovat dostatek rozmanitosti, tak aby měli žáci možnost seznámat se se všemi možnými dovednostmi a postupně se učili zručnost a rychlost provedené práce ve svém oboru.

Důležitou součástí jak teoretického, tak i praktického vyučování je tato forma výuky. Pro žáky je významné vidět a slyšet než pouze slyšet a číst. Já osobně jsem během studií na střední škole nenavštívila mnoho exkurzí. Myslím si, že jsem tím ochuzena o několik profesionálních zkušeností z reálného světa.

Hlavními podmínky pro spolehlivost exkurze je především systematické připravování pedagogů, podpora sociálních partnerů a organizací, které nám umožňují realizovat exkurze.

Žáci si musí také uvědomit, že nové získané dovednosti a znalosti mohou uplatňovat při výuce odborného výcviku a odborných předmětů. Exkurze musí také ovšem smysluplně navazovat na výstupy s výukou.

Exkurze je aktivní pomocí k zintenzivnění práce žáků a pedagogů. Proto je třeba ji věnovat velkou pozornost. Nesmíme zapomenout na kombinování několika vyučovacích metod při této formě a na zkušenosti odborníků z oboru.

Cílem této závěrečné bakalářské práce je navrhnout exkurze pro obor kosmetička na konkrétní střední škole - OZS Jihlava. Exkurze jsou navrženy na základě zjišťování zájmu žáků a na podkladě ŠVP konkrétní školy.

V první části bakalářské práce se věnuji organizačním formám výuky. Dále popisují exkurzi, jako jednu organizační formu výuky. Popisují například, jaké jsou druhy exkurze a na jaké fáze se exkurze dělí. V teoretické části také uvádím vyučovací metody, které jsou vhodné použít při exkurzi a některé didaktické principy (zásady), které pedagogové využívají při exkurzi.

V druhé části, tedy v praktické části bakalářské práce se zaměřuji na charakteristiku OZS Jihlava a dále také na charakteristiku oboru Kosmetička. Zde stručně

popisují učební obor, cíle učebního oboru a hlavně se zaměřují na odborný výcvik oboru Kosmetička.

V praktické části zjišťují zájem žáků o exkurzi. Následně po zjištění nejvyššího zájmu navrhuji tři exkurze a ke každému návrhu také připravuji kontrolní aktivity pro zpětnou vazbu z exkurze.

2 Cíle bakalářské práce

Hlavním cílem této závěrečné bakalářské práce je navrhnout exkurze pro obor kosmetička na konkrétní střední škole – OZS Jihlava. Exkurze jsou navrženy na základě zjišťování zájmu žáků a na podkladě ŠVP konkrétní školy.

2.1 Cíle teoretické části práce

Cílem teoretické části bakalářské práce je charakterizovat organizační formy výuky praktického vyučování, dále definovat pojem exkurze a charakterizovat specifika exkurze jako jedné z organizačních forem výuky. Cílem je také specifikovat výukové metody vhodné pro exkurzi a popsat didaktické principy, které lze použít při exkurzi.

2.2 Cíle praktické části práce

Cílem praktické části je navrhnout exkurzi pro obor kosmetička na konkrétní střední škole - OZS Jihlava, konkrétně pak pro 3. ročník oboru kosmetička. Návrhy na exkurze jsou vytvořeny na základě zjišťování zájmu žáků všech ročníků oboru kosmetička. Dílčím cílem praktické části je charakteristika ŠVP kosmetičky OZS Jihlava, z kterých dané návrhy rovněž vycházejí. Dalším dílčím cílem je zjišťování zájmu o exkurze u žáků oboru kosmetička.

3 Materiál a metodika zpracování

3.1 Materiál a metodika zpracování teoretické části práce

Materiály, které jsou využity pro vypracování teoretické části bakalářské práce, jsou především dostupné odborné tištěné a elektronické publikace a pedagogická dokumentace.

Metody použité v teoretické části jsou studium odborných literárních zdrojů, tvorba výpisků, syntéza teoretických poznatků z odborných zdrojů k uvedenému tématu, analýza a srovnávání.

3.2 Materiál a metodika zpracování praktické části práce

Při tvorbě jednotlivých návrhů exkurzí je využito poznatků získaných při studiu na vysoké škole, při pedagogické praxi a vlastní odborné činnosti.

Pro účely tvorby praktické části byl vytvořen rovněž dotazník zjišťující zájem o exkurze, a to u žáků všech ročníků oboru kosmetička. Tento dotazník nemá výzkumný charakter, ale jde jen o zjišťování zájmu. Při tvorbě dotazníku jsem vycházela z poznatků získaných při studiu na vysoké škole, z prostudovaných odborných knih a dokumentů a doporučení na základě konzultací s vedoucí práce tak, aby co nejpřesněji vypovídaly o vybraném tématu. Dotazník byl vyplněn anonymně. Ve škole jsem rozdala 52 dotazníků. Navráčeno bylo 38 dotazníků, které jsem vyhodnocovala.

4 Současný stav řešené problematiky

Tato část bakalářské práce popisuje ve čtyřech podkapitolách současný stav řešené problematiky. V první podkapitole jsou charakterizovány organizační formy výuky. Druhá z nich je zaměřena na exkurzi jako jednu z organizačních forem výuky a třetí část popisuje výukové metody, které jsou v exkurzi použity. Ve čtvrté podkapitole jsou zmíněné didaktické principy vhodné při exkurzi.

4.1 Organizační formy výuky praktického vyučování

Každá výuka musí mít uspořádané podmínky, tak zvané formu výuky, aby pedagog dosáhl stanovených cílů výuky. Cílů dosáhne také pomocí didaktických zásad, vyučovacích metod a didaktických prostředků. *„Organizační formy vyučování patří do systému vyučovacího procesu a podílejí se společně s výukovými metodami na realizaci cílů vyučování“* (Šafránková, 2011, s. 155). Jedná se tedy o to, jak si pedagog uspořádá celý vyučovací proces. Hlavní organizačními formami praktického vyučování se dle Čadílka vztahují k (2005, s. 56): místu výuky, způsobu výuky a učebnímu dni.

Může být několik vlivů, které určují zvolenou organizační formu. Například podle toho, zda se žáci učí ve skupinách či jednotlivě nebo učivo je rozděleno do předmětů či do bloků. *„Vyučovací proces se skládá z řady prvků a může vypadat různě, protože se liší počet žáků, obsah učiva, prostorové uspořádání i délka vyučování“* (Stodůlková, Zapletalová, 2011, s. 59).

V návaznosti na výše uvedeného Čadílka lze říci, že v praktickém vyučování oboru kosmetička jsou využívány organizační formy dle těchto hledisek: místo výuky, způsob výuky a učební den v odborném výcviku jako základní vyučovací jednotka. V dalších částech této kapitoly se tedy na tyto dílčí organizační formy zaměřím.

4.1.1 Místo výuky

Místo výuky je pedagogem zvolený prostor, místo, kde výuka žáků probíhá. Pedagog si místo výuky volí dle toho, aby byly splněny učební cíle a obsah učebních osnov. Odborný výcvik, tedy praktická část výuky se nejčastěji odehrává v laboratořích, na cvičném pracovišti, v dílnách nebo na provozním pracovišti.

„Místo výuky je převážně voleno tak, aby odpovídalo učebním cílům a obsahu učebních osnov“ (Čadílek, 2005, s. 56).

Pro obor kosmetička je cvičné pracoviště jedno z nejužívanějších organizačních forem praktické výuky. Pod vedením pedagoga odborného výcviku si žáci nacvičují příslušné dovednosti a návyky. Tím dosáhnou efektivně spolehlivého, přesného a rychlého výkonu práce. Žáci na cvičném pracovišti pracují s cvičnými prostředky. Jedno z míst pro výuku je i exkurze. Žáci oboru kosmetička také svůj odborný výcvik tráví na provozním pracovišti, které má střední odborná škola nasmlouvané. Zde vykonávají produktivní práce a upevňují si získané dovednosti.

4.1.2 Způsob výuky

Způsob výuky pedagog volí dle počtu žáků, místa výuky a učiva. V literatuře (Skalková, 2007) najdeme nejčastěji rozdělení výuky na individuální, skupinovou a kombinovanou. Dále také můžeme mluvit o výuce hromadné, frontální a projektové.

Individuální výuka – *„Individuální vyučování je považováno za nejstarší organizační formu výuky používanou již ve starověku a středověku“ (Kalhous, Obst, 2002, s. 294).* Jedná se o výuku pro jednoho až tři žáky vedena jedním pedagogem. *„Učivo je pro každého žáka stanoveno individuálně“ (Loveček, Čadílek, 2005, s. 100).* Tato výuka je běžná spíše pro tzv. doučování. *„Její smyslem je vytváření takových situací, které každému žákovi umožní nalézt optimální možnosti pro vlastní učení a vzdělávání“ (Skalková, 2007, s. 229).* Při této výuce je produktivita učitele nízká, ale zato velmi intenzivní. *„Princip individualizace spočívá v tom, že práce je přizpůsobena každému žáku na základě poznání jeho možností“ (Skalková, 2007, s. 229).* Při odborném výcviku u kosmetiček má pedagog šanci vést individuální výuku například při opravě techniky úkonu žáka.

Skupinová výuka – jedná se o rozdělení žáku do skupin, ve kterých se rozvíjí vztahy mezi členy. *„Umožňuje vytvářet interaktivní situace a tak podporovat příznivou atmosféru pro učení žáků“ (Skalková, 2007, s. 224).* Pedagog zadá úkoly a ty jsou spolčenými silami vyřešeny. *„Kladné momenty skupinového vyučování se vidí v tom, že si žáci navzájem pomáhají, že se uplatňují i pasivní a méně výkonní žáci, žáci nesmělí, kteří se ve větším kolektivu neodvážejí zaujmout vlastní stanovisko“ (Skalková, 2007, s. 225).* Kosmetičky jsou na odborném výcviku rozděleny do skupin maximálně po 12 lidech. Často žáci pracují ve dvojicích, to znamená, jeden žák dělá kosmetické úkony na druhém a po dokončení úkonu se vystřídají. Jednu skupinu vede pedagog celou vyučovací jednotku.

Kombinovaná výuka – skládá se z individuální a skupinové výuky. Pedagog vede vyučovací jednotku podle školních osnov a to za pomoci odpovědných kvalifikovaných pracovníků. „*Jednotlivá témata odborného výcviku na základě rozboru obsahu, podmínek a možností v učňovské dílně a na provozech učí mistr celou skupinu frontálně, nebo za pomoci instruktorů v družstvech (po třech až čtyřech učnících), nebo individuálně (po jednom - dvou učnících)*“ (Čadílek, 2005, s. 62).

Hromadná výuka – má za úkol učit všechny všemu. „*Předpokladem hromadného vyučování je vytvoření skupiny žáků přibližně stejné věkové a mentální úrovně*“ (Kalhous, Obst, 2002, s. 295). Žáci ve výuce plní stejné úkoly a probírají stejné učivo. Všichni postupují hromadně a pedagog je řídí najednou. K tomu tedy přidáváme výuku **frontální**. „*V průběhu společné činnosti se učitel snaží udržovat kontakt nejenom se třídou jako celkem, ale i s každým jednotlivým žákem*“ (Skalková, 2007, s. 221).

Projektová výuka – nabízí žákům libovolný výběr tématu, který ale úzce souvisí s tematickým plánem. Téma se snaží s pomocí vyučujícího vyřešit. „*Při projektové výuce žáci nemají tradiční povinnost vyslechnout výklad učitele doplněný někdy názornými ukázkami, zapamatovat si látku, umět ji reprodukovat, resp. naučené dovednosti použít*“ (Kalhous, Obst, 2002, s. 299). Tato výuka je časově náročná, ale napomáhá k toleranci a domluvě mezi žáky. „*Např. využívání projektového vyučování vyžaduje speciální časové uspořádání, jež je z hlediska tradičního chodu školy značně náročné*“ (Skalková, 2007, s. 222).

4.1.3 Učební den

V odborném výcviku je učební den základní vyučovací jednotkou. Počet hodin učebního dne pro kosmetičky je dán učebním plánem a to 6 – 7 hodin. Učební den je rozdělen do tří částí: úvodní část, pracovní a závěrečná. Každá část trvá různě. Záleží na konkrétním cíle dne. V učebním dnu se nezapomíná na přestávky, které jsou využívány k aktivnímu odpočinku. Jejich doba trvání se počítá do dané délky vyučovací jednotky.

Úvodní část – jedná se o zahajovací část, to znamená: nástup žáků, zápis absence a zápis do deníku. Dále pedagog oznámí cíle učebního dne a žáky motivuje. Následně ověří jejich vědomosti z teoretické výuky, které budou propojeny s praktickou výukou. Popřípadě doplní znalosti, které budou nutné pro danou pracovní činnost. „*Její hlavní náplní je úvodní instruktáž, ve které mistr vhodným metodickým postupem vysvětluje a předvádí učňům novou pracovní činnost*“ (Čadílek,

2005, s. 65). Pedagog u kosmetiček také kontroluje, zda jejich pracovní oděv je čistý a nemají na sobě žádné šperky. Žáci musí mít čisté ruce a odlakované nehty.

Pracovní část – v této části žáci nacvičují pracovní činnost, která jim byla instruována. Pedagog průběžně kontroluje práci žáků a hodnotí ji. V kosmetickém oboru činnost pedagog ukáže a žáci poté ve dvojicích instruovaný úkon nacvičují.

Závěrečná část – je chvíle, kdy se kontroluje práce žáků, opakuje a je ohodnocena. Pedagog shrne celý učební den, zda byl splněn cíl a výuku ukončí. „*Přináší radost z dobře zvládnuté práce a chuť do nového*“ (Čadílek, 2005, s. 65). Na odborném výcviku u kosmetiček je po závěrečné části také úklid cvičebny a desinfekce všech ploch, nástrojů a výměna prádla. Tyto úkony musí být součástí práce kosmetičky, proto je to také bráno do výuky tedy do závěrečné části.

4.2 Exkurze jako jedna z organizačních forem výuky

Jako organizační formu výuky mimo školu pedagogové vyhledávají exkurzi. „*Exkurze je jednou z organizačních forem vyučování, která se realizuje v mimoškolním prostředí*“ (Skalková, 2007, s. 233). Nejčastěji se navštěvuje nějaké zajímavé místo. „*Návštěvy a exkurze jsou vyučovací metody, z nichž si žáci nejvíce zapamatují, zároveň jsou velice užitečné pro vztah učitele a žáka – za předpokladu, že jsou dobře naplánované*“ (Petty, 2006, s. 270). Tato forma má žákům přiblížit jejich obor v pravé realitě a přinést několik nových poznatků, které na odborném výcviku ve škole nenajdou. „*Účinnost praxí závisí, podobně jako u exkurzí, na kvalitní přípravě, na průběhu praxe a na důsledném spojení praxe s teoretickou výukou*“ (Vališová, Kasíková a Bureš, 2011, s. 182).

V pedagogickém slovníku najdeme exkurzi jako: „*Skupinová návštěva významného nebo zajímavého místa či zařízení, která má poznávací cíl. Jedna z organizačních forem výuky konaných v mimoškolním prostředí, má přímý vztah k obsahu vyučování: ilustruje, doplňuje, rozšiřuje žakovu zkušenost*“ (Průcha, Walterová a Mareš, 2013, s. 75). Žáci při exkurzi vidí vše v reálné praxi, činnosti jsou instruovány a součástí exkurze je i výklad. Při exkurzi mají možnost tázat se na zajímavosti.

Exkurze je často využívána pedagogy, protože: „*Právě exkurze je metoda, z níž si žáci nejvíce zapamatují, jelikož se jedná o propojení školy a reálného světa*“ (Čapek, 2015, s. 194). V nějakých situacích nestačí novou látku žákům vysvětlit a provést instruktáž. Při exkurzi si nové věci více prohlídnou, dozví se zajímavosti a také je možnost se přiučit něčemu, co nemá škola v tematických plánech. Exkurzi

pedagog může zorganizovat k motivaci žáků, např. na začátku vzdělávání nebo k upevnění a rozšíření získaných znalostí. *„Je považována za velmi důležitou organizační formu vyučování, která je prováděna v mimoškolním prostředí (ve firmách, specializovaných dílnách, elektrárnách apod.) a zabezpečuje konkrétní a názornou složku smyslového poznání“* (Čadílek, Loveček, 2005, s. 97). *„Jejím účelem je umožnit žákům, aby získali zkušenost z přímého styku s poznávanou realitou, aby si o ní utvořili přesnější představy“* (Vališová, Kasíková, 2012, s. 181). Exkurzí do kosmetického salonu žáci poznají, jak to chodí za provozu se zákaznicemi. Uvidí, jak řešit problémovou situaci v reálu. Kosmetičky na odborném výcviku si líčení zkouší svým tempem. Při exkurzi do zákulisí líčení modelek žáci uvidí tempo vizážistů při práci a kvalitu líčení.

4.2.1 Cíl a význam exkurzí

Při plánování exkurze musí být určen a dodržen vzdělávací cíl, který musí brát ohled na individuální zvláštnosti žáka jako je jeho věk, předchozí znalosti a zkušenosti z odborných předmětů. Při návrhu exkurze si pedagog také musí uvědomit, co má plánovaná exkurze žákům přinést. Exkurze má za cíl postupně rozvíjet klíčové kompetence a nabídnout představu o reálném provozu kosmetických služeb. Také exkurze žákům zvyšuje motivaci a zájem k vybranému oboru a přidává k rozvoji profesionální orientace žáků. V exkurzi je kladen důraz na kognitivní aktivitu a na funkci motivační a výchovnou. *„Žáci se při ní seznamují se skutečnými situacemi ze života“* (Stodůlková, Zapletalová, 2011, s. 51). Podle Skalkové (2007, s. 233) exkurze podporuje vyučování, prohlubuje vědomosti žáků, ukazuje využití osvojených poznatků, navazuje vztah k praktickému životu, a zvyšuje předprofesionální orientaci žáků.

4.2.2 Druhy exkurzí a jejich zaměření

Loveček a Čadílek (2005) rozlišují druhy exkurzí podle zaměření, dělí je na tematické, komplexní a komplexní mezipředmětové.

Exkurze tematická – se vztahuje ke konkrétnímu tématu, které se bude probírat ve výuce. Jako příklad můžeme uvést exkurze do provozu nehtového studia. Tato návštěva souvisí s tématem modelace gelových nehtů. Žáci, oboru svářeč, mohou mít exkurzi do firmy, která vyrábí brány a mříže. Každý obor se může zúčastnit v rámci opakování první pomoci exkurzi na záchrannou službu.

Exkurze komplexní – nabízí žákům, aby získali poznatky na jedné exkurzi z více tematických celků, například při návštěvě fotoateliéru nesledují pouze líčení modelů, ale také účes, oděv, celkový design a práci se světlem. Žáci oboru automechanik mohou navštívit autoservis, kde uvidí celkový provoz. Pro obor kuchař, číšník je zajímavá exkurze do podniku, kde vaří netradiční pokrmy.

Exkurze komplexní mezipředmětová – jedná se o exkurzi, která zahrnuje více studijních předmětů. Pedagogové ji většinou zařazují na závěr školního roku (např. exkurze na kulturní, historické místa.). Exkurze může být naplánována na zámek, kde žáci můžou sledovat na obrazech například barokní líčení. Žáci oboru zahradník si při exkurzi na zámek mohou prohlížet i zámeckou zahradu.

4.2.3 Fáze exkurzí

Pedagog musí mít exkurzi důkladně promyšlenou a naplánovanou. Exkurze se podle odborné literatury (Skalková, 2007) rozděluje na tři části. Přípravná část, realizační a závěrečná.

Přípravná fáze – tato část připadá pedagogovi. Jeho úkolem je vymezit dané cíle exkurze, znát informace o místě exkurze, prodiskutovat s odborníky a naplánovat celý průběh exkurze. Také je vhodné, aby exkurze byla realizovaná v rámci učebních osnov daného oboru, které najdeme ve školním vzdělávacím programu. Dále také pedagog seznámí žáky s exkurzí, s jejím obsahem, cílem a postupem. Přípravná fáze pro žáky podle Krpálek a Krpákové-Krelkové (2012, s. 76) „... spočívá v tom, že budou informováni o cíli a plánu exkurze, budou znát bezpečnostní pokyny a úkoly, které mají splnit“. Pro přípravu by pedagog měl prostudovat dostupnou literaturu. Také je vhodné zajistit odborného průvodce, se kterým se pedagog předem domluví na průběhu exkurze, a budou mu oznámeny dosavadní znalosti žáků. Exkurze musí být důkladně připravená, aby nebyla v průběhu velká časová pauza. Den musí být plně využit.

Realizační fáze – jedná se o vlastní provedení exkurze. V této části se exkurze koná a žáci mají prostor pro pozorování dané činnosti. Odborný průvodce realizuje srozumitelný výklad, instruktáž a pedagog upozorňuje na podstatné a zajímavé jevy, aby žáci vše pochopili. Žáci také dostanou možnost pro své dotazy. Exkurze by neměla trvat déle než dvě hodiny. Po tuto dobu žáci udrží svoji pozornost na nové poznatky bez únavy. „Kladením otázek, vysvětlováním apod. učitel orientuje pozornost žáků tak, aby si všímali podstatných jevů a procesů, vede k jejich analýze, chápání vztahů, spojování názorného materiálu s dosavadními poznatky a zkušenostmi“ (Skalková, 2007, s. 233). Žáci si v průběhu realizační části zapisují

poznámky, které jim budou nápomocny například při kontrolním testu pro zpětnou vazbu. Tato fáze musí být pro žáky zajímavá. Pokud tak nebude, žáci si z exkurze neodnesou žádné poznatky a budou znudění.

Fáze vyhodnocení – finální část pro zpracování a zhodnocení výsledků exkurze. Často se odehrává co nejdříve po realizaci exkurze, dokud žáci mají vše v paměti. Pedagog připomene nové poznatky, převezme od žáků vyplněný kontrolní test a také může proběhnout diskuse. *„Za aktivní součinnosti učitele a žáků jsou připomenuty nové zkušenosti a poznatky, které žáci získali, jsou uvedeny do širších souvislostí, hodnoceny“* (Skalková, 2007, s. 233). Na závěr pedagog promluví o chování a přístupu žáků a posoudí, zda bylo dosaženo stanovených cílů. Může se stát, že pedagog se po exkurzi s žáky setká až po delším časovém úseku. Poté tedy přejdou k diskuzi o exkurzi a například na odborném výcviku si kosmetičky mohou vyzkoušet, co se na exkurzi přiučili.

4.2.4 Zpětná vazba po účasti na exkurzi

Po absolvování exkurze pedagog získá zpětnou vazbu o vědomostech, které žáci poznali v průběhu exkurze, a to díky diskuse, besedy, zpracování poznatků z exkurze nebo testovou metodou. Práce může být provedena samostatnou formou nebo ve skupinách. Žáci předvedou, jaké nové vědomosti získali, anebo exkurzi si osvojili. Někteří žáci nové znalosti později uplatní ve svém vlastním budoucím zaměstnání. Výsledky zpětné vazby slouží nejen pro učitele samotného, ale také pro žáky. *„Zpracování poznatků z exkurze může být žákům uloženo individuálně nebo skupinově a slouží k informaci učitele o znalostech, které žáci během exkurze získali“* (Loveček, Čadílek, 2005, s. 98). Díky zpětné vazbě si pedagog uvědomí, zda exkurze byla účinná, pokud ne, tak popřípadě jak ji vylepšit. *„Jedná se převážně o písemné zkoušky, které zajišťují žákům stejné podmínky zadání úkolů“* (Kosíková, 2011, s. 125). Pedagogové nejčastěji využívají kontrolní test, didaktický test, orientační test, standardizovaný test a ústní zkoušení.

Kontrolní test – může být zpětnou vazbou pro pedagoga z exkurze. Test může být rozdán žákům už před zahájením exkurze, aby si žáci prohlédli, na co se mají u exkurze zaměřit. Test může být také rozdán až po návratu z exkurze. Pedagog si zjistí, zda byla exkurze účinná a žáci naslouchali. *„Často chápan jako krátká písemná zkouška, při níž žák odpovídá výběrem z nabídnutých variant odpovědí. Jeho základními vlastnostmi jsou validita, reliabilita, praktičnost, obtížnost, citlivost“* (Průcha, Walterová a Mareš, 2013, s. 52).

Didaktický test – rychle připravený a ověřený způsob, jak zjistit osvojené učivo u žáků. Je zaměřený spíše na kvantitu. *„Didaktické testy mají své nezastupitelné místo, ale musejí být brány jako jeden z prostředků hodnocení“* (Kosíková, 2011, s. 126). Díky testům se pedagog orientuje, jak jsou žáci na tom se znalostmi. *„Aby didaktické testy poskytly co nejuvěrohodnější obraz o znalostech žáků, musí být otázky srozumitelné, krátké a musí být dán žákům přiměřeně dlouhý čas na rozmyšlení a odpověď“* (Loveček, Čadílek, 2005, s. 74).

Orientační test – tento materiál si pedagog sestavuje sám jen pro průběžnou kontrolu znalostí žáků. Volí si libovolný rozsah. *„Kladem pro výuku odborných předmětů je, že tyto testy zpracovává příslušná předmětová komise a ty pak slouží k porovnávání vědomostí a dovedností žáků u jednotlivých tříd nebo odborných skupin“* (Loveček, Čadílek, 2005, s. 74).

Standardizovaný test – jedná se o kontrolu většího úseku probraného učiva. *„Standardizované testy slouží k informaci o tom, do jaké hloubky bylo učivo na vybraných školách probráno, jaké jsou vědomosti a případné dovednosti žáků a jaká je jejich připravenost ve sledovaných oborech“* (Loveček, Čadílek, 2005, s. 74).

Ústní zkoušení – je častá prověřovací metoda. Při odborném výcviku žák nevykládá pouze text z učebnice, ale také například popisuje technologický postup nějaké činnosti. *„Učitel, který dobře zná své žáky a přihlíží k jejich individuálním možnostem, diferencuje otázky a dbá, aby dovedli aplikovat získané vědomosti a dovednosti i z příbuzných předmětů“* (Loveček, Čadílek, 2005, s. 72).

4.3 Vhodné vyučovací metody využívané při exkurzích

Výukové metody mají velký přínos v osvojování vědomostí, dovedností, návyků a postojů. Navzájem se prolínají, rozvíjí logické myšlení, tvořivost a samostatnost. *„Výuková (didaktická) metoda představuje postup, pomocí kterého realizuje pedagog výuku“* (Chromý, 2011, s. 55). Metody také rozvíjí kooperaci, komunikaci a zvyšují sebevědomí u žáků. *„Výukové metody patří mezi základní didaktické kategorie a nepůsobí izolovaně, ale pouze ve spojení s dalšími činiteli, determinantami výuky, jež její průběh ovlivňují a s jejichž pomocí učitel dosahuje výchovně-vzdělávacích cílů“* (Zormanová, 2014, s. 126).

Vyučovací metody jsou chápány jako prostředky, které pedagog používá k dosažení cílů. Výukové metody pedagog volí dle kritérií, jako jsou cíl a obsah výuky a žák. Loveček a Čadílek (2005, s. 42) uvádí, že vyučovací metody si pedagog

volí podle toho, aby byly dodrženy zákonitosti vyučování, rozvíjela se samostatnost žáků, a žáci pochopili nové souvislosti a získané znalosti dokázali použít.

Pro exkurzi je vhodná metoda výklad a vysvětlování, rozhovor, demonstrace, instruktáž, cvičení, problémová a inscenační metoda. *„Každá z uvedených metod má ve vyučovacím procesu své místo, plní určitou funkci a záleží jen na učiteli, aby při teoretické nebo praktické výuce zvolil tu nejoptimálnější metodu“* (Loveček, Čadílek, 2005, s. 88).

4.3.1 Výklad a vysvětlování

Výklad je důležitá metoda pro načerpání nových informací. Patří mezi hlavní jednotky v teoretické výuce. *„Podstatou výkladu je učitelův slovní projev, zaměřený zpravidla na prezentaci a vysvětlování nového učiva žákům“* (Šimoník, 2005, s. 79). Efektivní výklad bude jen tehdy, pokud pedagog bude mluvit přiměřeným tempem, srozumitelně, návazně, směřovat jen na hlavní fakta a v nejlepším případě uvádět i konkrétní příklady. *„Účinnost výukové metody výkladu zajistí učitel, který postupuje od konkrétního k abstraktnímu, od známého k neznámému, od jednoduchého k složitějšímu, který používá analogii, zobecňuje, ukazuje žákům propojení poznatků v návaznosti na jiné předměty či obory a sám projevuje zájem o probírané učivo“* (Zormanová, 2012, s. 43). Výklad můžeme doplňovat obrázky, fotografiemi nebo přímo názornou ukázkou.

Při ověřování pozornosti žáků, pedagog klade otázky. *„S výkladem souvisí také metoda vysvětlování, která nám zprostředkuje a objasní učivo, které vede k pochopení příčin, souvislostí a podstaty zkoumaného jevu“* (Loveček, Čadílek, 2005, s. 50). Důležité je, vždy zdůraznit nejdůležitější jevy a vztahy mezi nimi. Pedagog musí respektovat věkové zvláštnosti žáků a jejich dosavadní poznatky. Zároveň ale se vyvarovat přílišného zjednodušování probíraného učiva. *„Důležitým rysem vysvětlování je logika výkladu, která umožňuje žákům vytvářet si soustavu vědomostí a rozvíjet vlastní logické myšlení“* (Vališová, Kasíková, 2007, s. 196).

Například při exkurzi v Janáčkově divadle bude součástí i výklad o historii divadla.

4.3.2 Rozhovor

Rozhovor popisujeme jako komunikaci mezi dvěma osobami. U rozhovoru se střídají pedagogovi otázky a odpovědi od žáka. *„Učitel formou otázek a odpovědí vysvětluje určitý jev, problém a vede žáky k novým poznatkům“* (Zormanová, 2014,

s. 139). Vzhledem k exkurzím se odehrává rozhovor mezi pedagogem, žákem a odborníkem z praxe. Otázky na rozhovor mohou být předem připravené. Rozhovor pedagog použije buď při sdělování nových poznatků, při zdokonalování a prohlubování vědomostí nebo k opakování. „*Předpokládá žákovy vědomosti a praktické zkušenosti, u učitele pak hluboké vědomosti, zkušenosti, pohotovost a schopnost směřovat rozhovor tak, aby dosáhl stanoveného vzdělávacího a výchovného cíle*“ (Loveček, Čadílek, 2005, s. 55).

Pedagog rozhovor vede, nesmí však rozkazovat. Mezi pedagogem a žákem musí vzniknout vzájemné porozumění.

„*Výukový rozhovor je odedávna chápán jako prostředek aktivizace žáků, neboť žáky povzbuzuje k pozornosti a vyzývá ke spolupráci*“ (Maňák, Švec, 2003, s. 69). Při rozhovoru pedagog získá okamžitou zpětnou vazbu.

Při exkurzi do fotoateliéru, kde se před focením líčí modelky je možný rozhovor mezi maskérem a žáky. Ptají se jak žáci, tak i maskéři. Ovšem i pedagog má právo doptávat se, aby kontroloval pozornost žáků například při instruktáži.

4.3.3 Demontrace

Demontrace je velmi užitečná výuková metoda, která je při exkurzi důležitá. „*Tyto metody zabezpečují, aby žáci získali pravdivé poznatky, které se opírají o přímé poznání skutečnosti*“ (Loveček, Čadílek, 2005, s. 58). Žáci díky ní získávají pravdivé poznatky. „*Specifickou formou demontrace je ukázka přímé praxe – hospitace (spíše nazírací charakter) a exkurze (např. knihovna, škola, muzeum, průmyslový závod či jiná instituce)*“ (Vališová, Kasíková, 2007, s. 204).

Podle odborné literatury (Loveček, Čadílek, 2005) se výukové metoda demontrace spojuje s ukázkou skutečných předmětů, různých modelů, obrazů nebo symbolické zobrazení (technický nákres, schéma). Při exkurzi do masérského salonu maséři demonstrují masáže a exkurze do výroby kosmetických přípravků může být demonstrována například příprava hydrofilního oleje

4.3.4 Instruktáž

Metoda, která je nejčastěji používána v odborném výcviku. Pedagog názorně ukáže činnost a slovně ji popíše. „*Instruktáž je poskytnutí pokynů za účelem osvojení dovedností například senzomotorických, pracovních, technických a sociálních*“ (Stodůlková, Zapletalová, 2011, s. 52). Dělíme ji na úvodní, průběžnou a závěrečnou. „In-

struktáž je základní prostředek mistra odborné výchovy, při které používá z hlediska zdroje poznání metody slovní, metody pozorování a metody pracovní“ (Čadílek, 2005, s. 69).

V úvodní instruktáži se probírá nové učivo, v průběžné části se odstraňují chyby, které žáci dělají, a závěrečnou instruktáží ucelujeme část učiva. *„Uplatňuje se zejména při vytváření různých druhů dovedností, zejména dovedností pohybových, pracovních, technických, laboratorních, ale také dovedností sociálních“* (Maňák, Švec, 2003, s. 87). *„Učitel působí při instruktáži vždy na několik smyslů žáků současně a vyžaduje od nich soustředěnou pozornost (koncentraci)“* (Stejskalová, 2013, s. 48). Instruktáž můžeme také rozdělit na skutečnou (přímou) nebo nepřímá (videozáznam, film). *„Instruktáž zpravidla předchází praktické činnosti žáků, tzv. praktickým metodám“* (Šimoník, 2005, s. 93). Instruktáž je pro kosmetičky častá vyučovací metoda. Žáci sledují instruktáž denního líčení, masáže, povrchového čištění, pedikúry a další. Při tom doprovází výklad a poté často rozhovor, diskuze.

4.3.5 Cvičení

Cvičení je nejhlavnější metoda, při které si žáci osvojují dovednosti a zvyšují výkon. Následuje ihned po instruktáži, kdy žáci už vědí, jak mají při práci postupovat. Jde o opakování jednotlivých úkonů. *„Na velký význam zautomatizovaných úkonů, jichž se dosahuje v procesu opakování a procvičování, upozorňují v současnosti nejenom pedagogové a psychologové“* (Skalková, 2007, s. 203). Kosmetičky si neustále musí nacvičovat například masáž obličeje, aby si každé tahy (fáze) masáže zafixovali v hlavě ale i v rukou. Při exkurzi může být žákům instruovaná činnost, kterou žáci poté nacvičí na odborném výcviku. Exkurze do masérského salonu je vhodná pro metodu cvičení. Žákům masér instruuje několik druhů masáží, a poté si žáci masáž vyzkouší na sobě přímo v masérském salonu.

4.3.6 Problémová metoda

Navádí žáky k samostatné práci. *„Problémové vyučování spočívá v cílevědomém navazování přiměřených didaktických problémů, při kterých jsou žáci vedeni k aplikaci již získaných vědomostí a dovedností a k řešení nových, učitelem zadaných vzdělávacích problémů“* (Loveček, Čadílek, 2005, s. 67). V případě, kdy žák řeší problémové zadání, propojuje teorii do praxe. Sám hledá možné řešení nebo z několika řešení vybírá tu nejoptimálnější. *„Základním znakem problémové metody je navození vhodného problému, který musí u žáků vyvolat zvýšené myšlenkové úsilí“*

a při kterém využije již získané vědomosti nebo dovednosti, ale zároveň musí samostatně načerpat nové znalosti, chce-li zdárně vyřešit zadaný problém“ (Loveček, Čadílek, 2005, s. 67).

U oboru kosmetička může být problémový úkol například zadaný typ pleti zákaznice. Žák si musí poradit s tím, jak správně zákaznici ošetřit, jaké kosmetické přípravky použít a na co si dávat při ošetření pleti pozor. Při exkurzi, může být zadána nějaká problémová situace, kterou skupinově vyřeší. Například zákaznice si bude přát korekci obličeje u líčení. Žáci na exkurzi líčení modelek se můžou přiučit korekci obličeje. Musí si poradit s tím, jak správně korekci udělat, aby líčení bylo přirozené. Ve skupině to předem žáci konzultují, zkouší nejlepší možnost korekce.

4.3.7 Inscenační metoda

Použitím této metody pedagog dosáhne vtažení žáků do dané situace. *„Pomocí této metody mají žáci možnost vyzkoušet si na vlastní kůži, jaké to je ocitnout se v nějaké situaci, a nacvičit si vhodné jednání, řešení této situace“* (Zormanová, 2014, s. 149). Oni sami ztvárňují určité osoby, činnosti. *„Výchovně vzdělávací význam inscenačních metod spočívá v tom, že se žáci vžívají do role, kterou předvádějí“* (Skalková, 2007, 201). Inscenační metoda rozvíjí osobnostní a sociální chování žáka. *„Užívá se jich nejenom s cíli intelektuálními, ale také s cílem rozvíjet emocionální nebo komunikativní stránky osobnosti žáka“* (Skalková, 2007, s. 201). Žáci kosmetických služeb si například předvedou výstup jako kosmetička a zákaznice.

Na odborné exkurzi si žáci také můžou vyzkoušet inscenační metodu, která bude mít téma podle toho, o jakou exkurzi půjde. Například si vyzkouší roli modelky na focení a vizážisty, který musí modelku nalíčit správně na focení a dle tématu. *„Lze inscenovat práci na poště za přepážkou, jednání na úřadě, představování se ve společnosti, obhajování názoru apod.“* (Skalková, 2007, s. 201). *„Inscenační metoda učí žáky dovednosti argumentovat, prosadit svůj vlastní názor, ale také umět přistoupit na kompromis a tolerovat názory druhých, které jsou často odlišné od našeho názoru“* (Zormanová, 2014, s. 149).

4.4 Didaktické principy (zásady) využívané při exkurzích

Při dodržování vyučovacích zásad pedagog dosáhne lepších výsledků při vyučování. „Při aplikaci didaktických zásad ve výuce odborných předmětů musíme respektovat jejich ucelenost, vzájemnou provázanost a systémovost“ (Loveček, Čadílek, 2005, s. 31). Didaktické principy bereme spíše jako pravidla, doporučení pro pedagoga a ne jako omezení jeho didaktické tvořivosti. „Konec konců didaktické zásady nelze chápat jako dogma, ale jako zobecněnou zkušenost a doporučení pro úspěšný výkon profese“ (Dvořáček, 2014, s. 131). Dále budu popisovat principy, které můžeme použít při exkurzi. Je to tedy princip aktivity, názornosti, soustavnosti, zpětné vazby a spojení teorie s praxí.

4.4.1 Princip aktivity

Tímto principem pedagog vede a podněcuje žáka, aby nebyl pasivním účastníkem ve výuce, ale aby se do ní aktivně zapojil. „Tato zásada je příznačná pro osvojování vědomostí nebo dovedností a předpokládá vytvoření aktivního a kladeného vztahu k učení“ (Loveček, Čadílek, 2005, s. 33). Snaží se o získání zájmu žáků o učení. Nejde jen o manuální činnost, ale také záleží na aktivní činnosti duševní, emocionální prožívání, vnímání a myšlení. Snaha je také aby se žák ztotožnil s cílem učební práce. Pedagogova snaha je odstranit z výuky nežádoucí vlivy a bariery, které vyvolají neúspěch a zabrání rozvoje žáka.

Při exkurzi do maskérny jsou žáci oboru kosmetička aktivně vtáhnuti do dění.

4.4.2 Princip názornosti

Úkolem principu názornosti je, aby si žák utvořil představu o nové látce smysly. „Názorné vyučování umožňuje využívat již osvojené poznatky žáků, vede je k aktivitě, vzbuzuje u nich pozornost a dokonalé zapamatování si předkládaného učiva“ (Loveček, Čadílek, 2005, s. 33). Pedagog spojuje konkrétní a abstraktní myšlení žáků používáním indukce a dedukce. Svůj výklad obohatí ukázkou, případně praktickou činností. „Množství a kvalita moderních názorných pomůcek je předpokladem pro úspěšné uplatňování principu názornosti ve vyučování“ (Šimoník, 2005, s. 72). „Zvýší se tak jejich zájem, aktivita a uplatnění této zásady jim podle možností umožní i vlastní manipulace s předměty a jevy skutečností“ (Dvořáček, 2014, s. 131). Také se využívá mezipředmětové vztahy. Při exkurzi má odborný průvodce několik názorných ukázek, například při líčení modelky.

4.4.3 Princip soustavnosti

Podle tohoto principu má osvojování nového učiva postupovat v logickém sledu. *„Uspořádání učiva do značné míry odpovídá soustavě daného vědního oboru a smyslem této zásady je přimět žáka k pochopení struktury studovaného oboru a smyslem této zásady je přimět žáka k pochopení struktury studovaného oboru v jeho celistvosti, s nezbytnými zákonitostmi a vztahy k realitě“* (Dvořáček, 2014, s. 132). Před návštěvou exkurze by měl pedagog nejdříve probrat základy učiva, které se jim následně při exkurzi rozšíří. *„Tato zásada vyžaduje, aby se nové poznatky opíraly o vědomosti již dříve osvojené, aby tvořily určitou základnu pro pomyšlnou nadstavbu rozšiřujícího učiva“* (Loveček, Čadílek, 2005, s. 35). Například kosmetičky budou mít v teorii podle školních osnov masáž nohou. Na odborném výcviku se každý žák tuto masáž naučí, a poté můžou mít exkurzi do masérského salonu pro rozšíření znalostí.

4.4.4 Princip zpětné vazby

Jedná se o nezbytnou součást práce pedagoga. *„V aplikaci na vyučování vyjadřuje požadavek, aby učitel byl pokud možno co nejčastěji informován o tom, zda žáci probíranému učivu rozumí, zda postupují správně, zda konají činnosti, k nimž jsou vedeni a podněcováni a do jaké míry je jejich činnost úspěšná“* (Šimoník, 2005, s. 74). Díky zpětné vazbě pedagog může změnit metodu, tempo nebo zopakovat učivo. *„Při vyučovacím procesu má učitel neustálý kontakt se žáky a vhodnými způsoby se informuje o tom, zda žáci rozumí jeho výkladu, zda konají požadované činnosti a jakých výsledků dosahují“* (Loveček, Čadílek, 2005, s. 39). Po exkurzi může být zpětná vazba kontrolním testem, rozhovorem nebo diskuzí.

4.4.5 Princip spojení teorie s praxí

Úkolem pedagoga je výklad učiva propojit s konkrétním příkladem a s expozicí. Žáci si probrané téma aplikují v praxi. Například žáci kosmetických služeb se naučí teorii, z čeho se skládá odličovací krém. *„K zajištění realizace tohoto požadavku je zapotřebí, aby střední odborná škola vytvořila vazbu na firmy, organizace a výzkumná pracoviště, jejichž prostřednictvím by se žákům vyšších ročníků zadávaly drobné technické úkoly k samostatnému řešení“* (Loveček, Čadílek, 2005, s. 39). Při exkurzi do výroby značky Ryor, můžou žáci výrobu odličovacího krému sami zhlédnout.

5 Praktická část

5.1 Charakteristika střední školy OZS Jihlava a jejich ŠVP

Škola OZS Jihlava má několik odloučených pracovišť. Současný ředitel je Mgr. Libor Fasora. Střední škola má učebny vybavené moderním nábytkem, data-projektorem a interaktivní tabulí. V každé učebně je umožněno připojení k internetu. Součástí školy jsou také jazykové učebny vybavené sluchátkovým systémem. Odborné učebny jsou vybaveny pro simulaci reálných provozů (fiktivní firmy, restaurace, kadeřnictví, kosmetika...). Žáci se během školního roku účastní mnoho akcí a soutěží. Kosmetičky se často účastní kosmetických soutěží v nail-artu a fantazijní líčení a jejich úspěšnost je vysoká. OZS Jihlava má svůj školní vzdělávací program. Ten je platný od 1. 9. 2009 počínaje prvním ročníkem.

Školní vzdělávací program je pedagogický dokument školy, podle kterého škola realizuje vzdělání v daném oboru. Školní vzdělávací program je povinný dokument každé školy a je zpřístupněn pro veřejnost. *„Podle ŠVP se uskutečňuje výuka na jednotlivých konkrétních školách, neboť schválením zákona o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání a Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání dne 24. 8. 2004 dostaly školy možnost vytvořit si vlastní školní vzdělávací program, založený na jejich představách, specifikách dané školy a jejich zkušenostech s výukou, v němž se odráží to, co se jim v pedagogické praxi osvědčilo a co ne“* (Zormanová, 2014, s. 75).

Tento program obsahuje: úvodní identifikační údaje, profil absolventa, charakteristiku vzdělávacího programu, učební plán, přehled rozpracování obsahu vzdělávání v RVP do ŠVP, učební osnovy pro všechny předměty uvedené v učebním plánu, popis materiálního a personálního zajištění výuky v daném ŠVP a oboru vzdělání a charakteristika spolupráce se sociálními partnery při realizaci daného ŠVP.

Při plánování odborné exkurze je vhodné, když pedagog nahlédne do ŠVP a vyhledá si předmět, do kterého chce exkurzi zařadit. Najde si učební osnovy daného předmětu a podle tematických okruhů a hodinové dotace naplánuje exkurzi, nejlépe tak, aby byla propojena teorie s praxí.

5.1.1 Pojetí učebního oboru kosmetička

Vzdělání a výchova jsou přizpůsobené tak, aby se žáci uplatnili v náročném oboru služeb a byli vyzrálí pro další profesní růst i celoživotní vzdělávání. Úkolem oborou kosmetička je nabídnout žákům odborné a všeobecné znalosti, odborné dovednosti, postoje a to nejen po stránce teoretické, ale tak i praktické. Škola se snaží utvářet u žáků profesní návyky a začleňovat je mezi odborníky z daného oboru, aby zvyšovali úroveň vzdělání.

Žáci dostanou několik příležitostí, jak předvést jejich dovednosti, a to na různých soutěžích. V oboru kosmetička se škola zaměřuje na aktivní formu výuky s možností využívání moderních prvků, praktická výuka – praxe a žákovské projekty. Důležitá je také snaha vytvářet u žáků kladný vztah ke škole a k vybranému oboru.

5.1.2 Stručný popis učebního oboru

Studijní obor Kosmetička 69-41-L/01 je určen spíše pro dívky. Doba přípravy činí 4 roky. Jedná se o denní studium. Podmínkou pro přijetí je prospěch z 8. a 9. třídy, přijímací zkouška z ČJL, MAT a zdravotní způsobilost. Příprava na budoucí povolání je ukončena maturitní zkouškou. V profilové části maturitní zkoušky se konají zkoušky z Kosmetiky a Zdravovědy. Dále skládají praktickou zkoušku z odborného výcviku. Ve třetím ročníku se také žáci účastní individuální odborné praxe v rozsahu 120 hodin. Odborná praxe má za cíl žákům prohlubovat dosavadní znalosti a dovednosti. Výchovně vzdělávací proces je zaměřen pro přípravu žáků na práci v kosmetických salónech, manikérky a pedikérky, pracovnice v obchodech s drogerií a parfumerií. *„Absolventky tohoto programu mohou pokračovat ve studiu na vysokých školách a vyšších odborných školách, zaměřených na zdravotnictví (např. farmaceutický laborant, fyzioterapeut) a učitelství zdravotnických předmětů“* (osz-ji, on-line, 2017).

Kosmetičky jsou po vystudování oboru kvalifikovaní pracovníci, odpovědní za samostatnou práci a službu. *„Uplatnění absolventa je možné v soukromých zařízeních poskytujících odborné profesionální kosmetické služby, prováděné náročnými technologickými postupy v souladu s individuálními požadavky zákazníka, módními trendy, zdravotně-hygienickými hledisky, estetickými zásadami a novými vědeckými poznatky“* (ŠVP kosmetička, 2012). Obor je zaměřen na všeobecné předměty a od-

borné předměty. Odborný výcvik má několik tematických celků. Protože exkurze jsou zařazeny do 3. ročníku, uvádím níže tematický plán.

Tab. 1 Přehled vzdělávacích oblastí podle rámcového vzdělávacího programu

Přehled vzdělávacích oblastí:
Jazykové vzdělávání a komunikace
Společenskovědní vzdělávání
Přírodovědné vzdělávání
Matematické vzdělávání
Estetické vzdělávání
Vzdělávání pro zdraví
Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích
Ekonomické vzdělávání
Odborné vzdělávání

Zdroj: NUOV, on-line, 2017

Tab. 2 Odborný výcvik, tematický plán, 3. ročník

3. ročník	9 h týdně - celkem 297 h
<p>připraví pracoviště, volí a připraví nástroje, pomůcky a kosmetické přípravky v souladu se zvoleným technologickým postupem provádí kosmetickou masáž obličeje, krku, dekoltu a poprsí s přístrojem i bez přístroje jejich vlastnosti a působení v průběhu aplikace</p>	<p>1. MASÁŽ DEKOLTU 34 H</p> <ul style="list-style-type: none"> • význam a účinky • fáze masáže • masáž kostnatého dekoltu • hygienické zásady • praktická ukázka a nácvik • procvičování a zdokonalování získaných dovedností
<p>dbá na hospodárné a ekologické využívání přípravků a jejich bezpečnou likvidaci po skončení jejich životnosti připraví zákazníka pro kosmetické ošetření podle hygienických předpisů provádí odborné denní a večerní líčení</p>	<p>2. ÚPRAVA OBLIČEJE 107 H</p> <ul style="list-style-type: none"> • význam a základní vybavení • přípravky a pomůcky • kritéria pro líčení • význam a zásady korektivního líčení • permanentní make-up, lepení umělých řas • technologický postup • hygiena líčení a odlíčení • procvičování a zdokonalování získaných dovedností
<p>provádí bodypainting dodržuje bezpečnostní předpisy a ochranná opatření při práci s přípravky a při jejich uskladnění připraví zákazníka pro kosmetické ošetření podle hygienických předpisů</p>	<p>3. BODY PAINTING 48 H</p> <ul style="list-style-type: none"> • přípravky a nástroje používaná na B. P. • význam provádění • hyg. předpisy • praktická ukázka a nácvik
<p>provádí fantazijní líčení posoudí vhodnost či nevhodnost kosmetického ošetření dodržuje bezpečnostní předpisy a ochranná opatření při práci s přípravky a při jejich uskladnění připraví zákazníka pro kosmetické ošetření podle hygienických předpisů</p>	<p>4. FANTAZIJNÍ A DALŠÍ DRUHY LÍČENÍ 87 H</p> <ul style="list-style-type: none"> • význam líčení • zásady a postup líčení • svatební líčení • procvičování a zdokonalování získaných dovedností

provádí mikromasáž očního okolí posoudí vhodnost či nevhodnost kosmetického ošetření dodržuje bezpečnostní předpisy a ochranná opatření při práci s přípravky a při jejich uskladnění vysvětlí správné dávkování přípravků	5. MIKROMASÁŽ OČNÍHO OKOLÍ 21 H <ul style="list-style-type: none"> • význam a účinky • pomůcky a přípravky • technologický postup • procvičování a zdokonalování získaných dovedností
---	--

Zdroj: (ŠVP – Kosmetička, 2012)

Tematické plány odborného výcviku 1., 2. a 4. ročníku jsou uvedeny v Příloze č. 1. Tematický plán odborného výcviku kosmetiček v prvním ročníku obsahuje: úvod – členění a vybavení provozovny, základní kosmetické a kadeřnické úkony, péče o ruce – manikúra, modeláž gelových nehtů, umývání vlasů, úprava obočí a řas, odstranění nežádoucího ochlupení, masáž šíje a zad, bodypainting, úprava vlasů různými technikami, trvalá na řasy.

V druhém ročníku tematický plán obsahuje: komunikace a kartotéční záznam, ošetření pleti, povrchové čištění a peeling pleti, napářka a změkčování a hluboké čištění pleti, pleťové masky a zábaly, kosmetická masáž obličeje a krku a prodlužování řas.

V třetím ročníku se žáci naučí: masáž dekoltu, úprava obličeje, body painting, fantazijní a další druhy líčení a mikromasáž očního okolí.

Čtvrtý ročník obsahuje: procvičování kosmetických úkonů, péče o nohy, divadelní líčení, ošetření těla, provoz kosmetiky, komunikace ve službách a nakonec opakování k maturitní zkoušce.

Žáci tohoto oboru mají možnost v průběhu čtyřletého studia získat několik certifikací z různých kurzů, například prodlužování řas, mikromasáž nebo modeláž gelových a akrylových nehtů.

Kosmetičky v prvním ročníku v odborném výcviku občas absolvují i odborný výcvik oboru kadeřnice. Žáci tudíž mají možnost po maturitní zkoušce z kosmetických služeb během jednoho roku dosáhnout vzdělání v oboru kadeřnice.

5.1.3 Cíle učebního oboru

Cílem oboru kosmetička je poskytnout žákům znalosti o technice odbytu služeb v současných kosmetických zařízeních, o moderních trendech kosmetiky

a jejich uplatňování v kosmetických provozech. Cílem kosmetiček je naučit se ošetření zákaznice, znát technologické postupy a nové trendy v kosmetice. Seznámí se s kosmetickými přípravky a jejich použitím. Také je cílem žáky naučit, jak správně se chovat k zákaznicím. Vzdělání a výchova je zaměřená tak, aby se žáci uplatnili v oboru služeb a zároveň připraveni na kariérní růst.

5.1.4 Odborný výcvik

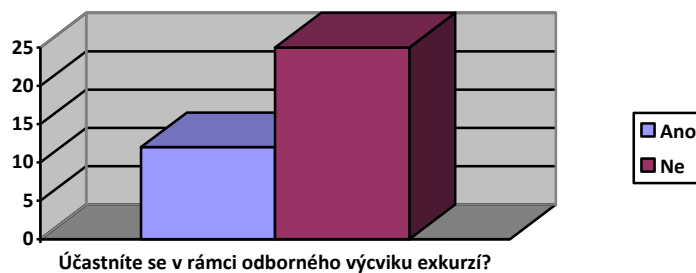
Exkurze budou navrženy do předmětu odborný výcvik kosmetiček třetího ročníku, protože v dotazníkovém šetření vyšel nejvyšší zájem o exkurzi na téma líčení a masáže, a to je v tematickém plánu třetího ročníku. Odborný výcvik je vyučován 9 hodin týdně, dohromady za celý školní rok 297 hodin. Kosmetičky v odborném výcviku načerpají i odborné kompetence, například volit a používat přípravky v souladu s technologickými postupy, bezpečně manipulovat s přípravky a volit vhodné podmínky pro uskladnění, jednat se s zákazníky, spolupracovníky a obchodními partnery, vykonávat odborné činnosti při poskytování kosmetických služeb, usilovat o nejvyšší kvalitu své práce, výrobků a služeb. Dále také jednat ekonomicky v souladu se strategií trvale udržitelného rozvoje a dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci.

Na fantazijní a další druhy líčení je vyhrazeno 87 hodin a na masáže 55 hodin. Exkurzi bych zařadila do druhé poloviny školního roku, poté co budou mít žáci základy o líčení a masáží.

5.2 Zjišťování zájmu žáků o exkurzi

Zjišťování zájmu se zúčastnilo 37 žáků oboru kosmetička na OZS Jihlava. Nástroj k tomuto zjišťování je uveden v Příloze č. 2. Jednalo se o krátký dotazník. Nyní v krátkosti představím výsledky tohoto zjišťování.

Obr. 1 Graf

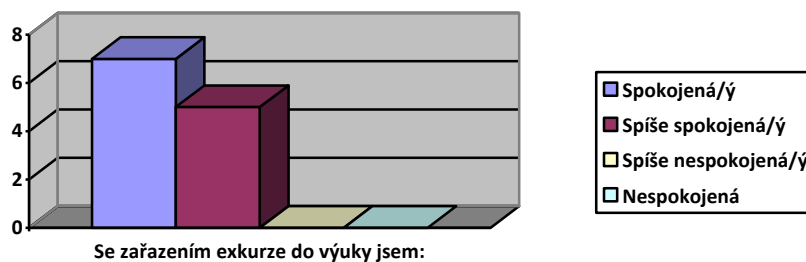

Tab. 3

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano (pokračujte otázkou 3, 4)	25	67,5%
Ne (přejděte na otázku 4)	12	34,5%
Celkem	37	100%

Tato otázka byla žákům položena z důvodu, zda se vůbec nějaké exkurze v rámci odborného výcviku účastní. 37 žáků odpovídalo na tuto otázku. 25 žáků odpovědělo, že se exkurze neúčastní a 12 žáků účastní. V tomto oboru je několik možností, kam s žáky na exkurzi vyrazit. Po rozhovoru s vedoucím pedagogem odborného výcviku oboru kosmetička na OZS Jihlava jsem se dozvěděla, že se někteří žáci oboru kosmetička účastnili kosmetického veletrhu v Praze a žáci to pojali jako exkurze. Proto odpověděli na danou otázku „ano“. Ovšem byl to pouze poznávací veletrh. Z grafu tedy vyčteme, že se žáci oboru kosmetička spíše exkurzí neúčastní.

Obr. 2 Graf

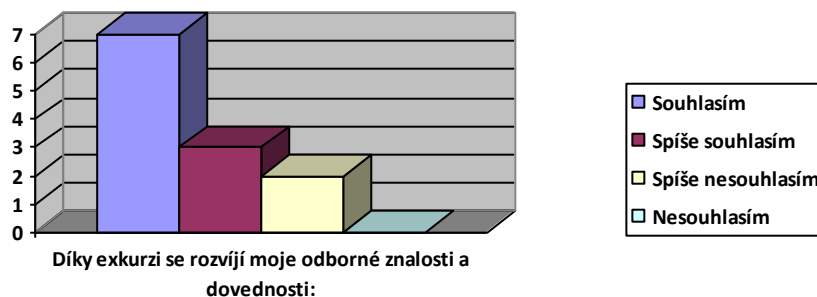

Tab. 4

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Spokojená/ý	7	58,4%
Spíše spokojená/ý	5	41,6%
Celkem	12	100%

Otázka byla pro respondenty, kteří v první otázce odpověděli, že se exkurze účastnili, tedy pro 12 žáků. 7 žáků jsou s touto formou výuky spokojeni a 5 žáků odpovědělo spíše spokojeni. Z tohoto důvodu bych do výuky zapojila více exkurze, aby žáci poznali, jak to chodí v reálné praxi. Příklad se něco nového.

Obr. 3 Graf

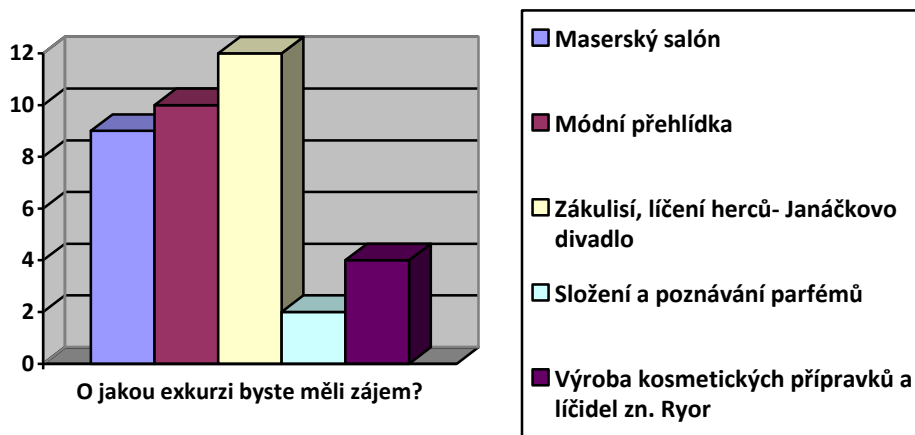

Tab. 5

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Souhlasím	7	58,3%
Spíše souhlasím	3	25,0%
Spíše nesouhlasím	2	16,7%
Celkem	12	100%

Tato otázka byla zařazena do dotazníku proto, aby se respondenti zamysleli nad tím, zda je jim exkurze přínosem. 7 žáků souhlasí a 3 žáci spíše souhlasí s tím, že exkurze je pro ně přínosem. Rozvíjí se jejich dovednosti a znalosti, jak odborné tak obecné. 2 žáci na tuto otázku odpověděli, že spíše nesouhlasí s tím, že by exkurze rozvíjela jejich znalosti a dovednosti.

Obr. 4 Graf

Tab. 6

Odpoověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Janáčkovo divadlo	12	32,4%
Módní přehlídka	10	27,0%
Masérský ráj	9	24,3%
Parfumerie	2	5,4%
Výroba kosmetiky Ryor	4	10,9%
Celkem	37	100%

Otázka je stanovená tak, aby si žáci oboru kosmetička vybrali z několika návrhů exkurze. Z grafu je jasné, že žáci mají největší zájem podívat se do Janáčkova divadla v Brně. O tuto exkurzi má zájem 12 žáků. Dále 10 žáků chce na módní přehlídku v Praze (líčení modelek) a 9 žáků je pro exkurzi do masérského salónu Masérský ráj. O další 2 návrhy exkurzí je slabší zájem. O poznávání parfémů mají zájem pouze 2 žáci a podívat se na výrobu kosmetických přípravků chtějí 4 žáci.

5.3 Vlastní návrhy exkurzí

V této části jsou představeny vlastní návrhy exkurzí. Tyto navržené exkurze spadají do tematického plánu odborného výcviku 3. ročník, a to do oblastí fantazijní a další druhy líčení, úprava obličeje, mikromasáž očního okolí a masáž dekoltu. K exkurzím jsem připravila aktivity pro opakování a zpětnou vazbu exkurze. Každý pedagog má potřebu zjistit, zda exkurze byla pro žáky přínosem.

5.3.1 Exkurze č. 1

Návrh vzorové exkurze se vztahuje k tématu Janáčkovovo divadlo v Brně – líčení herců, Jedná se o exkurzi komplexně mezipředmětovou, a to v prostředí Janáčkového divadla. Žáci se dozvědí něco o historii divadla, navštíví všechny místnosti divadla a zúčastní se zkoušky jednoho představení. Poté se žáci přemístí do maskérny, kde jim maskéři předvedou, jak líčí herce.

Tato exkurze je zaměřena pro žáky třetího ročníku obor kosmetička. Je naplánována po probrání tématu v odborném výcviku – fantazijní líčení. Učivo je vždy v návaznosti na konkrétním školním vzdělávacím programu.

Žáci v rámci exkurze mohou prohlubovat svoje nynější znalosti, vědomosti a dovednosti. Seznámí se i se spoustou zajímavostí, které vhodným způsobem budou rozvádět obsah učiva třetího ročníku učebního oboru.

V přípravné části obdrží žáci kontrolní test k exkurzi, který si v průběhu exkurze můžou vyplnit. Bude se skládat z otázek, které se vztahují k vlastní exkurzi divadla. Tento test bude vyplněn samostatně jednotlivými žáky. Učitel si vyplněným kontrolním testem ověří, zda žáci věnují dostatek své pozornosti prohlídce divadla a naslouchají odborného výkladu. Dále ještě obdrží „doplňovačku“. Žáci v průběhu instruktáže líčení budou dopisovat názvy štětců podle toho, čím maskéři co líčí.

Následující den po exkurzi, kdy žáci v rozvrhu budou mít odborný výcvik, si vyzkouší fantazijní líčení, které viděli v maskérně Janáčkového divadla.

Tab. 7 Plán exkurze

Návrh exkurze	
Název, lokalita: Janáčkovovo divadlo v Brně	
Termín: 21. 06. 2017	
Třída: 3	Počet žáků:
Pedagogický dohled: Mgr. Andělová, Bc. Bílá	
Předpokládaná cena: 200,- Kč, vstupné 40,- Kč na osobu/ student	
Cíle: rozšířit znalosti o divadle a divadelním líčení, získat nové dovednosti ve fantazijním líčení	
Klíčové kompetence: dodržování bezpečnostních předpisů, získání nových poznatků, pozorování kosmetické práce v reálném prostředí, usilovat o nejvyšší kvalitu své práce, výrobků nebo služeb, jednat ekonomicky a v souladu se strategií trvale udržitelného rozvoje.	
Metody a formy práce: pozorování, naslech, rozhovor, diskuse, beseda, instruktáž	
Harmonogram exkurze:	
08:00	Sraz před školou, odjezd autobusem
10:00	Příjezd do Brna
10:15	Prohlídka Janáčkovovo divadla
12:30	Přestávka na oběd
13:15	Sledování zkoušky na představení
14:30	Prohlídka maskérny – sledování práce maskérů
16:00	Návrat zpět do školy
18:00	Příjezd ke škole a ukončení exkurze
Obsah exkurze:	1. Představení divadla, historie divadla
	2. Umělecká výzdoba divadla
	3. Představení
	4. Technika líčení
	5. Přípravky na líčení
	6. Možnosti tematického líčení
	7. Způsob maskování
	8. Ukázka výrazného líčení
Mezipředmětové vztahy: fantazijní líčení, technika líčení, dějiny, ekonomika	
Využití informací: Žáci využijí získaných znalostí ve škole, ale také v praxi. Žáci budou	

mít nové poznatky z fantazijního líčení, které mohou využít na soutěžích, kterých se kosmetičky účastní. Nové znalosti o divadle využijí v literatuře.

Očekávaný výstup: získání informací o Janáčkově divadle, chod divadla, líčení

Vypracoval:

Podpis:

Datum:

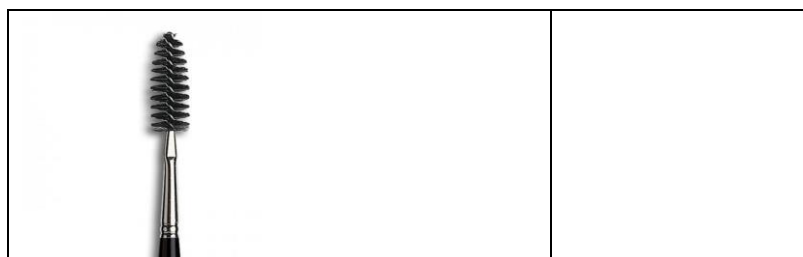
Zdroj: Autorka

Tab. 8 Kontrolní test – odpověz na otázky v průběhu exkurze

1. V jakém roce byla zahájena činnost v divadle?	
2. Na jaké umění je divadlo zaměřené?	
3. Jméno současného ředitele divadla?	
4. Jaké přípravky maskéři používají?	
5. Co používají maskéři jako podklad pod make-up?	
6. Čím dělají korekci obličeje?	
7. Jak se ti exkurze líbila? Napiš, co tě nejvíce zaujalo a zda ti tato exkurze něco přinesla.	

Zdroj: Autorka

Tab. 9 Doplnovačka – v průběhu instruktáže líčení doplňuj k obrázkům názvy podle toho, na co štětec maskéři používají

Zdroj: Autorka

5.3.2 Exkurze č. 2

Tento vzor exkurze se vztahuje k tématu módní přehlídka v Praze – líčení modelek. Módní přehlídku připravuje návrhářka Natali Ruden. Jedná se o exkurzi komplexně mezipředmětovou, a to v prostředí Fórum Karlín. Žáci se zúčastní přednášky o fórum jeho historii a následně proběhne prohlídka fórum. Poté bude následovat krátká přednáška o tvorbě Natali Ruden. Po přestávce si žáky převezmou vizážisti

a předvedou instruktáž líčení modelek na večerní přehlídce. Při instruktáži nebude chybět výklad a poté diskuse.

Tato exkurze je zaměřena pro žáky třetího ročníku, obor kosmetička. Je naplánována po probrání tématu na odborném výcviku – fantazijní a jiné druhy líčení. Učivo je vždy v návaznosti na konkrétním školním vzdělávacím programu.

Žáci v rámci exkurze mohou rozvíjet svoje nynější znalosti, vědomosti a dovednosti. Seznámí se i se spoustou zajímavostí, které vhodným způsobem budou rozvádět obsah učiva třetího ročníku učebního oboru kosmetička.

V přípravné části budou žáci seznámeni s programem exkurze. Bude jim sděleno formou křížovky téma módní přehlídky Natali Ruden, Oceán. Každý žák obdrží vytištěný vzorový obličej, do kterého po exkurzi zakreslí líčení, které viděli od vizážistů. Poté na odborném výcviku si líčení vyzkouší na sobě ve dvojici.

Tab. 10 Plán exkurze

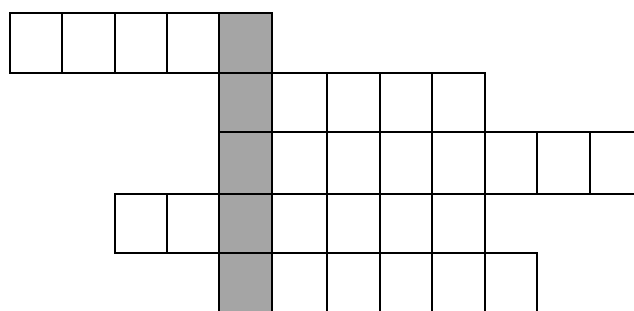
Návrh exkurze	
Název, lokalita: Módní přehlídka Natali Ruden, Praha, líčení modelek	
Termín: 01. 06. 2017	
Třída: 3	Počet žáků:
Pedagogický dohled: Bc. Vondrušková, Mirková	
Předpokládaná cena: 500,- Kč vstupné, doprava	
Cíle: poznat práci vizážistů, získat nové dovednosti v líčení, vyzkoušet výrazné líčení podle osvětlení na přehlídkovém mole	
Klíčové kompetence: rozvíjení dosavadních dovedností a znalostí, poznání kosmetické praxe v reálném prostředí, vykonávat odborné činnosti při poskytování kosmetických služeb, volit a používat přípravky v souladu s technologickými postupy, dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci, kompetence k řešení problémů, vystupovat profesionálně a kultivovaně ve vztahu k zákazníkům, spolupracovníkům a obchodním partnerům	
Metody a formy práce: náslech, beseda, instruktáž, pozorování, propojení teorie s praxí, výklad	
Harmonogram exkurze:	
10:00	Sraz před školou, odjezd autobusem
12:00	Příjezd do Prahy
12:15	Prohlídka Fórum Karlín a zákulisí módní přehlídky
13:30	Přednáška o fórum a Natali Roden
15:00	Přestávka
16:00	Seznámení se a diskuse s vizážisty
17:00	Pozorování líčení modelek, celková úprava modelek
19:00	Pozorování celého průběhu přehlídky v zákulisí
20:30	Návrat zpět ke škole, ukončení exkurze
Obsah exkurze:	1. Představení Fórum Karlín
	2. Charakteristika tvorby Natali Ruden
	3. Fantazijní líčení na téma Oceán
	4. Kosmetické přípravky
Mezipředmětové vztahy: fantazijní líčení, historie, ekonomika	
Využití informací: Žáci poznají jiné možnosti v líčení, které mohou například použít při praktické maturitní zkoušce. Poznatky z kultury mohou využít v literatuře.	

Očekávaný výstup: znalosti o Fórum Karlín, líčení, vizážistická praxe		
Vypracoval:	Podpis:	Datum:
Zdroj: Autorka		

Obr. 5 Vzorový obličej – domaluj do obrázku líčení podobné tomu, co jste shlédli na módní přehlídce na téma Ocean.

Tab. 11 Křížovka – doplň v průběhu exkurze

1. Módní návrhářka pochází ze státu:
2. Vizážisti modelky líčili kosmetikou značky:
3. Módní návrhářka se v tvorbě řídí heslem:

4. Název její kolekce, která je inspirovaná diamantem:

5. Křestní jméno návrhářky Ruden:

Zdroj: Autorka

5.3.3 Exkurze č. 3

Návrh exkurze je návštěva Masérského ráje v Jihlavě. Jedná se o exkurzi tematickou. V Masérském ráji nabízí několik druhů masáží, které žákům rozšíří dosavadní znalosti a dovednosti. Žáci uvidí instruktáž sportovní masáže, rekondiční, masáž proti celulitidě, relaxační masáž Rekrea a lymfatickou masáž. Masáže si vyzkouší i na sobě pod dohledem odborné masérky. V rámci exkurze bude také prohlídka masérského salónu. Žáci poznají v praxi, jak správně musí být vybaven a zařízen salón podle hygienických a provozních zásad.

Exkurze je navržena pro žáky třetího ročníku, obor kosmetička. Kosmetičky ve třetím ročníku mají v tematických osnovách masáže. Této exkurze se mohou zúčastnit i žáci od prvního ročníku. Už v tomto ročníku podle ŠVP prochází základy masáží, jako je masáž ruky.

V přípravné části exkurze se žáci dozvědí o harmonogramu exkurze. Obdrží pracovní list „spojovačka“, který bude každý žák jednotlivě vypracovávat v průběhu pozorování instruktáží a při náslechu výkladu. Každý žák také dostane kontrolní test pro zpětnou vazbu. Po exkurzi v odborném výcviku žáci prodiskutují exkurzi a pro zopakování si vyzkouší ve dvojicích masáže.

Tab. 12 Plán exkurze

Návrh exkurze		
Název, lokalita: Masérský ráj Jihlava		
Termín: 17. 06. 2017		
Třída: 3	Počet žáků:	
Pedagogický dohled: Bc. Bílá, Cirhanová		
Předpokládaná cena: 50,- Kč (materiál)		
Cíle: rozšířit poznatky ze zdravotnictví, naučit nové druhy masáží, pozorovat vedení salónu, sledovat jednání se zákazníky		
Klíčové kompetence: rozvíjení dovedností, dodržování hygienických zásad, načerpání nových znalostí ve zdravotnictví, sledování praxe v reálném prostředí, sledování průběžně nové technologie, nabídku nových přípravků a možnosti jejich použití, vhodně navazovat kontakt se zákazníky, vhodně volit přípravky podle jejich vlastností a možností použití, dodržování správné dávkování přípravků		
Metody a formy práce: instruktáž, pozorování, výklad, diskuse		
Harmonogram exkurze:		
08:00	Sraz u školy, přesun společně k masérskému salónu	
08:30	Prohlídka vybavení salónu	
09:00	Instruktáž všech masáží	
11:00	Samostatná práce žáků	
13:00	Diskuse	
13:30	Návrat zpět do školy, ukončení exkurze	
Obsah exkurze:	1. Prohlídka salónu, vybavení	
	2. Představení masážních přípravků	
	3. Sportovní masáž	
	4. Rekondiční masáž	
	5. Masáž proti celulitidě	
	6. Relaxační masáž Rekrea	
	7. Lymfatická masáž	
Mezipředmětové vztahy: svalová soustava, páteř, technika masáží, ekonomika		
Využití informací: Žáci získají nové informace o masážích, udělají si představu o práci v salóně.		
Očekávaný výstup: informace o provozu salónu, správná technika masáží, přípravky masáží		
Vypracoval:	Podpis:	Datum:

Zdroj: Autorka

Tab. 13 Spojovačka – napiš správné dvojce do prázdného políčka

1. Roztírání		A. Dělí se na hluboká a povrchová, nejrychlejší fáze masáže.
2. Hlazení		B. Nedoporučuje se u kuperozy, zvyšují tonus pleti.
3. Kroužkování		C. Uklidňuje organismus, ukončení masáže akupresurními body, které jsou spojeny do energetických drah, probíhá jimi energie, uvolňují celé tělo.
4. Hnětení		D. Odstraňuje se maz z mazových vývodů, může se vynechat u suché pleti nebo u pleti s teleangiektáziemi.
5. Tření		E. Na čele, zmírňuje a zlepšuje tvorbu vrásek mimických, později senilních.
6. Vlnění		F. Prokrvuje, podporuje uvolňování kys. mléčné ze svalů.
7. Poštipy		G. Na dolní části obličeje, předchází ukládání podkožního tuku pod dolní čelisti (dvojitá brada).
8. Poklepy		H. Rozetření masážního přípravku
9. Vibrace		I. Nejpomalejší a nejdelší fáze, podporuje látkovou výměnu.

10. Uklidnění		J. 3. a 4. prstem oběma rukama, zvyšuje prokrvení, způsobuje exfoliaci, tuto fázi prodloužíme při rosacei nebo cuperóze a čerstvých jizvách.
---------------	--	--

Zdroj: Autorka

Tab. 14 Kontrolní test – doplň v průběhu exkurze

Kakaové máslo je vhodné pro: suchou, ochablou pokožku / mastnou, napjatou pokožku			
Z jakých tahů se skládá masáž?			
Jak dlouho má trvat lymfatická masáž?	20 min.	40 min.	60 min.
Co znamená exfoliace?			
Jaký masážní olej je vhodný při masáži proti celulitidě?			
Při masáži dáváme pozor na:	ledviny, páteř	žlučník, ňadra	pánev, střeva
Jak si spokojený/á s exkurzí? Co se ti líbilo? Co bys vytkl/a?			

Zdroj: Autorka

6 Diskuze

Hlavní snahou této bakalářské práce bylo sestavit návrhy exkurze pro obor Kosmetička, které by mohly vylepšit výuku pro žáky a prohloubit jejich vědomosti a dovednosti. Popisuji zde strukturu jednotlivých částí této formy výuky a také zdůrazňuji důležitou zpětnou vazbu ověřující úroveň a výsledky výchovně vzdělávací činnosti. Rovněž (Šimoník, 2005) klade důraz na zpětnou vazbu při exkurzi. Také nezapomínám na neustálé propojování teorie s praxí, jak uvádí (Loveček, Čadílek, 2005). Jsem si vědoma, že tato forma výuky pomůže žákům k přiblížení představy o vykonávané práci. Pro samotného učitele je příprava této formy náročná. Každá exkurze se musí vždy pečlivě připravit a to po stránce metodické, po stránce samotného provedení a také zhodnocení.

Zaměřuji se na zvyšování úrovně výuky prostřednictvím exkurze. Žákům prospěje vidět skutečný provoz, než pouze zůstat na cvičném pracovišti. Je důležité vytvořit optimální podmínky pro práci učitelů, žáků a tím jim dát možnost efektivně využívat čas vymezený pro exkurze. Jakmile vytvoříme efektivní organizaci této formy, zlepšíme také vztah žáků k teoretickým a praktickým vyučovacím předmětům a ke zvolenému povolání.

Ve své práci jsem uplatnila zásadu názornosti, na kterou upozorňuji s odkazem na autora (Dvořáček, 2014) již v teoretické části, anebo výklad a instruktáž jako výukovou metodu, kterou uvádí (Zormanová, 2012) nebo (Stejskalová, 2013). U oboru Kosmetička jsou tyto metody často používané.

Exkurze by měla být připravená tak, aby žáky nenudila a věnovali jí pozornost. Někteří žáci berou exkurzi jako volnější výuku, tedy pro žáky úleva. Proto musí být exkurze zajímavá a ne příliš zdlouhavá.

Cílem mé bakalářské práce bylo navrhnout exkurze a jako zpětnou vazbu kontrolní testy, aktivity. Také dílčím cílem bylo zjistit dotazníkem, o jakou exkurzi mají žáci zájem. Na základě výsledků jsem exkurze navrhovala. V rámci průzkumu provedeného za účelem bakalářské práce jsem zjistila, že exkurze není často zapojována do výuky.

Domnívám se, že pedagogové nenavrhují žákům změnu ve výuce a to náhradou exkurzí, protože si pedagogové myslí, že žáci nebudou mít zájem o exkurzi z důvodu financí. Proto by měla škola více zapojit do plánování exkurze nasmlouvané partnery a sponzory školy. Tím se podle mého názoru účast žáků na exkurzi zvýší.

Exkurze má ovšem i několik rizik. Cíle exkurze, které pedagog nastavil, nemusí být naplněny. Žáci exkurzi pojmu jako úlevu ve výuce a exkurze nebude mít naplněné výchovné a vzdělávací cíle. Nebo po exkurzi při zpětné vazbě se pedagog dozví, že si žáci z exkurze nepamatují nové znalosti. Tedy exkurze nebude žákům přínosem.

7 Doporučení pro pedagogickou praxi

Exkurze je jedna z organizačních forem, která je málo využívána pedagogy. Tato volba výuky je pro některé pedagogy odvážná, proto málo využívána. Každá výuka má různé naplnění cílů a každý pedagog má v oblibě jiné výukové metody a formy výuky. Proto se pedagog musí v metodách a formách výuky stále vzdělávat a učit se je kombinovat, aby byla výuka co nejefektivnější. Myslím si, že pedagogická profese vyžaduje neustále samostudium různým způsobem. Prioritou je, aby budoucí pedagogové uměli ovládat formy výuky a při tom i metody.

Dle mého názoru bych považovala za přínosné pro pedagogickou praxi, aby se pedagogové po realizaci exkurze zamysleli a vyhodnotili, jak zvolená organizační forma výuky probíhala a co lze při její další aplikaci vylepšit, případně kterou jinou metodu výuky při exkurzi využít.

Z výsledků praktické části bakalářské práce, kdy jednoznačně žáci mají zájem o výuku formou exkurze, bych také při plánování výuky doporučila pedagogům větší kreativitu při volbě forem výuky a výukových metod. Víím, že tradiční organizační formy výuky nemohou být zavrhovány, myslím si však, že by měly být doplňovány formami ostatními.

Pro obor kosmetička tedy doporučuji připravit exkurze s těmito tématy:

- fantazijní líčení – žáci si vyzkouší různé druhy líčení podle daných témat
- masáže – rozšíření znalostí v oboru masérství
- čištění pleti – žáci poznají nové metody čištění pleti
- složení kosmetických přípravků – žáci uvidí v praxi výrobu přípravků (ze školy znají pouze teoretickou stránku složení a výrobu)
- modeláž gelových nehtů – rozšíření dovedností a nápaditosti u žáků
- body-art – rozvíjení kreativity u žáků

8 Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala návrhem exkurzí. V úvodní části, tedy v teoretické části jsem se zabývala organizačními formami výuky a následně jsem se zaměřila pouze na exkurzi jako jedna z forem výuky. Dále jsem za pomoci literatury definovala výukové metody, které jsou často využívány při exkurzi. K tomu jsem se ještě zabývala didaktickými principy (zásadami), které pedagog při exkurzi používá. Teoretická část obsahuje z větší části názory několika autorů dotčené problematiky.

Nejprve jsem pro teoretickou část získala informace v odborné literatuře zaměřenou spíše na didaktiku a následně jsem si vytvořila teoretické znalosti jako základ pro další, praktickou část bakalářské práce.

Součástí praktické části mé bakalářské práce je dílčí část, kterou tvoří dotazníky. Tím jsem zjistila o jakou exkurzi je největší zájem u žáků oboru kosmetička. V rámci uvedeného průzkumu jsem dospěla k závěru, že zájem u žáků je o exkurzi do Janáčkova divadla, líčení modelek a návštěva masérského salónu. Na tyto tři témata jsem exkurze navrhla a připravila k nim i aktivity pro zpětnou vazbu.

Za důležité považuji sebevzdělávání pedagogů, neboť v dnešní době je neustálé vzdělávání nutností a také aby občas výuku zpestřili například již zmíněnou organizační formou, a to exkurzí.

Domnívám se, že mnou stanovené cíle bakalářské práce, které jsem vytýčila v úvodní části, byly naplněny.

9 Seznam použité literatury

- ČADÍLEK, Miroslav, *Didaktika praktického vyučování I*. Brno: Masarykova univerzita, 2005.
- ČAPEK, Robert. *Moderní didaktika: lexikon výukových a hodnotících metod*. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3450-7.
- DVOŘÁČEK, Jiří. *Základy pedagogiky*. V Praze: Oeconomica, 2014. ISBN 978-80-245-2014-8.
- CHROMÝ, Jan. *Materiální didaktické prostředky v informační společnosti*. Praha: Verbum, 2011. Komunikace a média. ISBN 978-80-904415-5-2.
- KALHOUS, Zdeněk a Otto OBST. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X.
- KOSÍKOVÁ, Věra. *Psychologie ve vzdělávání a její psychodidaktické aspekty*. Praha: Grada, 2011. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-2433-1.
- KRPÁLEK, Pavel a Katarína KRPÁLKOVÁ-KRELOVÁ. *Didaktika ekonomických předmětů*. Vyd. 1. Praha Oeconomica, 2012. ISBN 978-80-245-1909-8.
- LOVEČEK, Aleš. ČADÍLEK, Miroslav. *Didaktika odborných předmětů*, Brno: Masarykova univerzita. 2005.
- MAŇÁK, Josef a Vlastimil ŠVEC. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5.
- Národní ústav odborného vzdělávání* [online]. [cit. 2017-05-24]. Dostupné z: www.nuov.cz
- OA, SZŠ a SOŠS Jihlava* [online]. [cit. 2017-05-24]. Dostupné z: www.ozs-ji.cz
- PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. A rozš. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0403-9.
- PETTY, Geoffrey. *Moderní vyučování*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-172-7.
- SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. 2., rozš. a aktualiz. Vyd., (V nakl. Grada) vyd. 1. Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1821-7.
- STEJSKALOVÁ, Pavla. *Didaktika praktického vyučování obchodu a služeb: určeno pro studenty oboru Učitelství praktického vyučování*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6456-0.

- STODŮLKOVÁ, Eva a Eliška ZAPLETALOVÁ. *Pedagogika pro střední školy*. Beroun: Machart, 2011. ISBN 978-80-87517-22-2.
- ŠAFRÁNKOVÁ, Dagmar. *Pedagogika*. Praha: Grada, 2011. Pedagogika. ISBN 978-80-247-2993-0.
- ŠIMONÍK, Oldřich. *Úvod do didaktiky základní školy*. Brno: MSD, 2005. ISBN 80-86633-33-0.
- Školní vzdělávací program - obor Kosmetička*. Jihlava, 2012.
- VALIŠOVÁ, Alena a Hana KASÍKOVÁ. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1734-0.
- VALIŠOVÁ, Alena, Hana KASÍKOVÁ a Miroslav BUREŠ. *Pedagogika pro učitele*. 2., rouš. A aktualit. vyd. Praha: Grada, 2011. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3357-9.
- ZORMANOVÁ, Lucie. *Obecná didaktika: pro studium a praxi*. Praha: Grada, 2014. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4590-9.
- ZORMANOVÁ, Lucie. *Výukové metody v pedagogice: tradiční a inovativní metody, transmisivní a konstruktivistické pojetí výuky, klasifikace výukových metod*. Praha: Grada, 2012. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4100-0.

Přílohy

A Příloha č. 1 – Tematické plány 1., 2. a 4. ročníku

1. ročník	12 hod. týdně – celkem 396 hodin
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí základní úkoly a povinnosti organizace při zajišťování BOZP - uvede základní bezpečnostní požadavky při práci s přístrojovým a technickým vybavením provozovny a kosmetickými přípravky a dbá na jejich dodržování - uvede příklady bezpečnostních rizik, event. nejčastější příčiny úrazů a jejich prevenci - poskytne první pomoc při úrazu na pracovišti - při obsluze, běžné údržbě a čištění přístrojů a zařízení postupuje v souladu s předpisy a pracovními postupy - připraví pracoviště, volí a připraví nástroje, pomůcky a přípravky v souladu se zvoleným technologickým postupem - posoudí vhodnost či nevhodnost ošetření rukou - posoudí typ nehtů podle stanovených kritérií - ošetří nehty mokrou cestou – klasická manikúra - ošetří nehty suchou cestou bez namáčení rukou za použití speciálních přípravků na nehty 	<p>ÚVOD- ČLENĚNÍ A VYBAVENÍ PROVOZOVNY (18 H)</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznámení s provozovny kosmetiky a kadeřnictví - prostorové členění provozovny - základní ochranné pomůcky, materiál a přípravky - estetika a hygiena provozovny - větrání a vytápění provozovny - desinfekce - základy bezpečnosti a ochrany zdraví při práci - hygienické a požární předpisy - nejčastější příčiny úrazů, první pomoc - osobní hygiena, pracovní oděv a obuv <p>ZÁKLADNÍ KOSMETICKÉ A KADEŘNICKÉ ÚKONY (208 H)</p> <ul style="list-style-type: none"> - přístroje a nástroje používané v kosmetické provozovně [napařovací přístroje, UV a IR zářiče] <p>PÉČE O RUCI – MANIKÚRA</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní pracovní pomůcky, materiál a přípravky - případy kdy se manikúra nesmí provádět - vady a choroby nehtů - masáž rukou, peeling - lakování nehtů - masky na ruce, parafinový zábal - nové techniky v ošetření nehtů- p-shine <p>MODELÁŽ GELOVÝCH NEHTŮ</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam - pomůcky a přípravky - technologický postup

<ul style="list-style-type: none"> - provádí masáž rukou - provádí peeling rukou - aplikuje masku a zábaly na ruce - posoudí vhodnost a nevhodnost gelových nehtů - zvolí nejlepší a nejšetrnější metodu gelových nehtů - dodržuje technologický postup a hygienické zásady při modeláži gelových nehtů - myje vlasy, manipuluje s břitvou - provede nehtový design 	<ul style="list-style-type: none"> - zdobení gelem - zdobení akrylovými barvami - hygienické zásady <p>UMÝVÁNÍ VLASŮ</p> <ul style="list-style-type: none"> - potřebné techniky, pomůcky a přípravky - holení a příprava vousů - potřebné techniky, pomůcky a přípravky - procvičování a zdokonalování získaných dovedností
---	---

2. ročník	6 h týdně - celkem 198 h
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - komunikuje s různými typy zákazníků - vytváří kartotéční záznam - posoudí vhodnost či nevhodnost kosmetického ošetření 	<p>KOMUNIKACE A KARTOTÉČNÍ ZÁZNAM (2 hodiny)</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednání s různými typy zákazníků - tvorba kartotéčního záznamu
<ul style="list-style-type: none"> - připraví zákazníka pro kosmetické ošetření podle hygienických předpisů - dodržuje ustanovení týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence - určí aktuální stav pleti zákazníka a v souladu se stavem pleti zvolí vhodný způsob ošetření pleti - odstraní nalíčení pleti a provede povrchové čištění pleti 	<p>OŠETŘENÍ PLETI (52 hodin)</p> <ul style="list-style-type: none"> - posouzení pleti (kosmetická diagnóza podle aktuálního stavu pleti) - rozdělení pleti dle dr. Feřka - poradenská služba - hygienické zásady při provádění kosmetických úkonů - příprava klientky pro kosmetické ošetření - procvičování a zdokonalování získaných dovedností

<ul style="list-style-type: none"> - volí vhodný přípravek v souladu s jednotlivými fázemi technologických postupů a s ohledem na ekonomické a užitné vlastnosti - vysvětlí správné dávkování přípravků - podle typu pleti provádí peeling	<p>POVRCHOVÉ ČIŠTĚNÍ A PEELING PLETI (12 hodin)</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam povrchového čištění - význam peelingu pleti - přípravky, pomůcky a přístroje, jejich vhodnost s ohledem na stav a typ pleti - pracovní postup - hygienické zásady - procvičování a zdokonalování získaných dovedností
<ul style="list-style-type: none"> - provádí běžnou údržbu a čištění používaného vybavení a zařízení provozovny - před hloubkovým čištěním pleti provádí napářku a změkčení pleti - provádí hluboké čištění pleti	<p>NAPÁŘKA ZMĚKČOVÁNÍ A HLUBOKÉ ČIŠTĚNÍ PLETI (24 hodin)</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam a účinky napářky - pracovní pomůcky a přístroje - pracovní postup napářky obklady, zábalem, přístrojem a parafínem - zásady bezpečnosti při práci s el. přístroji a parafínem - význam hlubokého čištění pleti - pracovní pomůcky a nástroje - pracovní postup - hygienické a bezpečnostní zásady - procvičování a zdokonalování získaných dovedností

<ul style="list-style-type: none"> - posoudí vhodnost či nevhodnost kosmetického ošetření - připraví zákazníka pro kosmetické ošetření podle hygienických předpisů - dodržuje ustanovení týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence - volí vhodný přípravek v souladu s jednotlivými fázemi technologických postupů a s ohledem na ekonomické a užité vlastnosti - vysvětlí správné dávkování přípravků - tonizuje, hydratuje a dezinfikuje pleť podle typu pleti a typu ošetření připravuje a aplikuje pleťové masky těla 	<p>PLEŤOVÉ MASKY A ZÁBALY (12 hodin)</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam a účinky - rozdělení masek podle účinku - rozdělení masek podle základu - rozdělení masek na jednotlivé typy pleti - pracovní postup - hygienické zásady - procvičování a zdokonalování získaných dovedností
<ul style="list-style-type: none"> - posoudí vhodnost kosmetické masáže - znají význam, účel a užitečnost vykonávané práce - vysvětlí gradaci a intenzitu masáže - dodržuje ustanovení týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence 	<p>KOSMETICKÁ MASÁŽ OBLIČEJE A KRKU (54 hodin)</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam a účinky - fáze masáže - technika a rozdělení masáže - případy, kdy se nesmí masáž provádět - pomůcky a přístroje na masáž - hygienické zásady - procvičování a zdokonalování získaných dovedností
<ul style="list-style-type: none"> - vybere správný typ umělých řas podle přírodních řas - při doplnění určí správnou délku a tloušťku umělých řas 	<p>PRODLUŽOVÁNÍ ŘAS (42 hodin)</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam provádění úkonu - pomůcky a přípravky - technologický postup - procvičování získaných dovedností
4. ročník	9 hodin týdně – celkem 252 hodin
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - při obsluze, běžné údržbě a čištění pří- 	<p>PROCVIČOVÁNÍ KOSMETICKÝCH ÚKONŮ 52 h</p>

<p>strojů a zařízení postupuje v souladu s předpisy a pracovními postupy</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodržuje bezpečnostní předpisy a ochranná opatření při práci s přípravky a při jejich uskladnění - volí vhodný přípravek v souladu s jednotlivými fázemi technologických postupů a s ohledem na ekonomické a užité vlastnosti vysvětlí správné dávkování přípravků - dbá na hospodárné a ekologické využívání přípravků a jejich bezpečnou likvidaci po skončení jejich životnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - manikúra, masáž rukou, parafinový zábal, lakování - úprava obočí a řas - kosmetická diagnóza, kartotéční záznam - povrchové čištění pleti, peeling - napářka pleti - hluboké čištění pleti - pleťové masky - kosmetická masáž obličeje a krku - kosmetická masáž dekoltu - Jacquetova masáž - procvičování a zdokonalování získaných dovedností
<ul style="list-style-type: none"> - připraví pracoviště, volí a připraví nástroje, pomůcky a kosmetické přípravky v souladu se zvoleným technologickým postupem - posoudí vhodnost či nevhodnost ošetření nohou - připraví zákazníka k ošetření nohou - odstraní ztvrdlou kůži, mozoly a kuří oka - ošetří nehty - provádí masáž nohou - provádí peeling nohou - aplikuje zábal na nohy 	<p>PÉČE O NOHY 30 h</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam denní a odborné péče o nohy - pedikúra mokrá - nástroje, přípravky a pomůcky - technologický postup - hygienické předpisy - praktická ukázka a nácvik - rozšiřování a zdokonalování získaných dovedností a znalostí
<ul style="list-style-type: none"> - provádí divadelní líčení 	<p>DIVADELNÍ LÍČENÍ 25 h</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam líčení - zásady a postup líčení - hygiena líčení a odlíčení - praktická ukázka a nácvik
<ul style="list-style-type: none"> - provádí kosmetické ošetření celého těla - posoudí vhodnost či nevhodnost ošetření - připraví zákazníka pro kosmetické ošetření podle hygienických předpisů - dodržuje bezpečnostní předpisy a ochranná opatření při práci s přípravky a při jejich uskladnění 	<p>OŠETŘENÍ TĚLA 45 h</p> <ul style="list-style-type: none"> - anticelulitidní kúry <ul style="list-style-type: none"> - význam, přípravky - technologický postup - hygienické zásady - zpevňující kúry <ul style="list-style-type: none"> - význam - přípravky - technologický postup

	<ul style="list-style-type: none"> - hygienické zásady - ošetření pleti přístrojem SKIN-LIGHT
<ul style="list-style-type: none"> - kalkuluje spotřebu a prodejní cenu přípravků - kalkuluje spotřebu a prodejní cenu služeb - vytváří ceníky - vysvětlí význam informací a komunikace - využívá telekomunikační prostředky 	<p>PROVOZ KOSMETIKY 12 h</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvorba ceny kosmetického úkonu - objednávka zboží - vytváření účtenek - objednávka zákazníků
<ul style="list-style-type: none"> - dodržuje bezpečnostní předpisy a ochranná opatření při práci s přípravky a při jejich uskladnění 	<p>KOMUNIKACE VE SLUŽBÁCH 30 h</p> <p>využití techniky v komunikaci verbální a neverbální</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhotovení obchodních písemností - diagnostické karty zákazníků - ceník nabízených kosmetických služeb
<ul style="list-style-type: none"> - připraví zákazníka pro kosmetické ošetření podle hygienických předpisů 	<p>OPAKOVÁNÍ K MATURITNÍ ZKOUŠCE 58 h</p> <ul style="list-style-type: none"> - opakování učiva I. II. III. IV. ročníku

B Příloha č. 2 – Dotazník

Dotazník

Vážení studenti,
jmenuji se Iveta Jurová a jsem studentkou 3. ročníku Mendelovy univerzity v Brně. Žádám Vás o vyplnění dotazníku, který mi bude nápomocný při zpracování bakalářské práce. Výsledky z dotazníků budou použity v praktické části. Mnohokrát děkuji za Váš čas.

Dotazník je anonymní a zabere Vám cca 5 minut.

1. Účastníte se v rámci odborného výcviku exkurzí?

(pokud na otázku odpovíte „ne“ přejděte až na otázku č. 4)

- Ano
 Ne

2. Se zařazením exkurze do výuky jsem: *(označte jednu odpověď)*

spokojená/ý – spíše spokojená/ý – spíše nespokojená/ý – nespokojená/ý

3. Díky exkurzi se rozvíjí moje odborné znalosti a dovednosti: *(označte jednu odpověď)*

souhlasím – spíše souhlasím – spíše nesouhlasím - nesouhlasím

4. O jakou exkurzi byste měli zájem? *(vyjádřete výši zájmu o exkurzi ve stupnicí 1-5, přičemž 5 je nejvyšší zájem)*

- Masérský salón, Jihlava - Masérský ráj
- Módní přehlídka, Praha - líčení modelek
- Janáčkovo divadlo v Brně - zákulisí, líčení herců
- Fann Parfumerie v Jihlavě – složení a poznávání parfémů
- Výroba kosmetických přípravků a líčidel značky Ryor v Kyšicích u Prahy